

České slovo

Druhá revoluce

MOJMÍR POVOLNÝ

Prezident Havel měl vždy šťastnou ruku, ať už razil jméno pro svou hru, knížku nebo politiku. Nejnovější z nich je **druhá revoluce**. Od léta se o ní mluví v Československu stejně naléhavě jako se po listopadu minulého roku pochvalně hovořilo o „sametové revoluci“. Naštěstí nad oběma dosud mlčí múzy poezie a nechávají svým sestrám, aby inspirovaly první kroky českých a slovenských umělců, vědců a novinářů, aby nám skoro den ze dne něco o vývoji v republice řekli, naznačili nebo zaměřili.

První revoluce

Obrysy sametové revoluce zhruba známe. Pro začátek komise, která vyšetřuje události kolem 17. listopadu 1989, přidá další vysvětlení k jednáním mezi Havlem, Adamcem, armádou a StB a možná i s Rusy a pár pikantních momentů. Havel z toho však vyjde nejen jako prezident, nýbrž s vlajícím praporem. Peripetii revoluce až do červnových voleb netřeba sledovat. Prožívali jsme ji v explozi svobodných informací, tisku, rozhlasu a televize, i když to nebylo vždy účastníkovou nebo pozorovatelovou vinou, že se v dynamice oněch měsíců nemohl vždy vyznat. První revoluce neudělala všechno co slibovala a co se od ní očekávalo. Nadto nedokázala a nerpělivost a často neznalost jen snižují perspektivu, ze které se výsledky vidí. Podceňuje se, čeho revoluce dosáhla. V revolucích tomu tak však vždycky bývá.

Druhá revoluce

Druhá revoluce je složitější. Od srdce a slz radosti v očích jde k rozumu a k rukám, od čistého Hradu a zvoleného Federálního shromáždění k všední politické práci, od vlny vlajeck nad hlavou ke kostrbaté ulici pod nohama, od zvonů a melodie klíčů ke kakofonii hlasů, zájmů a požadavků, od jednoty k pluralitě. Rodí se občanská společnost, vzniká demokratický stát.

Co čteme v novinách ze Slovenska a z českých zemí, co se ozývá z dopisů z domova a co přináší exulanti vracející se z krátkých návštěv v republice, zhruba potvrzuje, že druhá revoluce teprve začíná, že začíná se zpožděním, že nejde dost rychle, ať jsou pro to jakékoli důvody, a že zatím nejde dost hluboko. Pro zběhlého pozorovatele nebo čtenáře rozvedení těchto hlasů může být nošením dříví do lesa. Nemůže být ale na škodu je vyslovit konkrétněji a lapidárněji.

Zatímco prezident celé léto pracoval, Federální shromáždění odešlo ihned po volbách na letní prázdniny. Mluví se, že schůzovaly výbory a komise, ale jako parlament zmeškalo tři měsíce. Dodnes se příliš málo čtenář dovídá o jeho jednáních. Přečte si dlouhé projevy prezidentovy, předsedů vlád a Federálního shromáždění, ale málo co z debaty, a často se nedozví nic o výsledku.

Prezidentův úřad byl dlouho pro foro publicum imunní a samým prezidentem chráněn. Je zřejmé, že na Hradě jsou od jisté doby věci lépe organizovány. Prezident má však nezávaditelný politicko-ústavní problém se svou pravomocí. Vzhledem ke složení vlády, situaci v politických stranách a hnutích, slovensko-českým vztahům a mezinárodním požadavkům je lépe na tuto elastickou pravomoc nesahat.

Dokončení na str. 2

Protikomunistická demonstrace v Praze



Foto: Milan Rasocha (Svobodné slovo), Praha
Záběr z demonstrace na Staroměstském náměstí v Praze — obrázek vymluvně vystihující smýšlení lidu

„Končí národní porozumění a začíná tvrdý nekompromisní zápas,“ hrnul nejvyšší komunist, Vasil Mohorita, 7. října na 5. zasedání Ústředního výboru komunistické strany Čech a Moravy. „Dnes už je jasné, kam vedou představitelé rozhodujících směrů ve vládnoucí síle této společnosti lid v naší zemi.“ Vysvětlením, kam rozhodující činitelé lid vedou, se neobtěžoval a hrotil, aby se zase začaly zakládat organizace komunistické strany na závodech, ale ne jen tak na oko, aby

tam měly své místo, ale tak, aby se organizace pokusily získat zpátky všechny členy, kteří ještě neodevzdaly legitimace. K této výzvě přidal ještě další, aby komunisté zvýšili aktivitu v odborech a v zemědělských organizacích.

Mohoritovo nestoudné, drzé vystoupení, vyvolalo ve veřejnosti odpor. Dokonce i mezi komunisty. Jistě bylo příznačné, že Mohoritův výrok o konci národního porozumění neuveřejnilo ani Rudé právo, oficiální deník KSČ. Přineslo až 9.

října dementi, v němž Mohorita couval a tvrdil, že jeho vystoupení bylo na zasedání hrubě zkresleno, že na základě záměrné dezinformace se rozpoutává další hysterická kampaň proti KSČ, jejím členům a proti nemu osobně. KSČ je podle zákona i podle volebních výsledků zákonnou parlamentní stranou. Má proto plné právo vést nekompromisní, tvrdý, ale zásadně demokratický zápas za práva a postavení svých voličů.

Koordináční centrum Občanské-

ho fóra v prohlášení k Mohoritovým výrokům uvedlo: Strana, která přivedla náš stát na pokraj katastrofy, opět vyzývá své věrné k boji. Vedení strany, která deset měsíců nám všem opakuje, že buduje novou, minulostí nezátíženou stranu, nám ústy svého prvního tajemníka oznámilo, že končí doba smíru, doba porozumění. Musíme se tázat, co učinila komunistická strana za deset měsíců od 17. listopadu. Odpovídáme si, že se nerozešla se stalinismem ani ve své minulosti, ani v přítomnosti. Nadále v jejích řadách aktivně působí ti, kteří nesou největší vinu za minulá přikopá, páchaná na naší společnosti a dnes se k nim přidává i vedení strany.

V dalším odstavci prohlášení Občanského fóra se uvádí: Mohorita vysvětluje, že komunistická strana nemůže přistupovat k vládní politice s porozuměním prostě proto, že nepodporuje scénář hospodářské reformy. V té souvislosti se tudíž tážeme všech členů komunistické strany ve vedoucích hospodářských funkcích, jak se rozhodnou: zachovají věrnost straně, která nás do dnešní krizové situace zavedla, nebo se postaví za zdrcující většinu společnosti, včetně odborářů, za ekonomickou reformu, která je jedinou možnou cestou do budoucnosti. Volba je tu a musí se rozhodnout.

Do rozhlasu, televize a do redakcí novin se začaly sypat protesty, prohlášení a rezoluce nejrozmanitějších organizací, významných i méně významných, ostře odsuzují Mohoritův projev. Nejnápadněji a neúčinněji odpověděli členové Občanského fóra v ČKD-Polovodiče Praha. Svolali na 11. října 16. hodinu na Staroměstské náměstí protestní shromáždění. K podnětu ČKD se přidaly ještě další organizace. Hlavní ovšem je, že se k němu přidal lid. Po měsících přestávky zažila opět Praha 11. října mohutnou manifestaci. Na Staroměstském náměstí a v přilehlých ulicích byla hlava na hlavě. Někteří odhadují počet účastníků na šedesát tisíc, někteří na osmdesát, rakouská televize přinesla záběr a v komentáři mluvila o stu tisíc účastníků. Všichni řečníci na shromáždění, ať Mohoritův projev rázně a důrazně odsuzovali, nevybočovali z parlamentních mezí. Ale jiného smýšlení byly desítky demonstrantů, které volaly, že nadešel čas zaménit sametové rukavičky za železnou pěst.

Vzniká otázka, co přimělo Mohoritu k tomu, že si, lidově řečeno, pustil hubu na špacír. Snad to byl výzkum veřejného mínění, podle něhož by v současné době volilo komunistickou stranu v českých zemích jen šest procent voličů. Snad se radikální řeči chtěl prosadit mezi kandidáty na předsednictví KSČ, kde jeho jméno chybělo. Nedá se ani vyloučit, že si chtěl polepšit pozici jako poslanec: uvažuje se totiž o tom, že se budou odvolávat poslanci, kteří spolupracovali se Státní bezpečností a Mohorita takovým spolupracovníkem byl. Až do 22. října nosil Mohorita jen z ostudy kabát, ale jinak celkem postižen nebyl. Ale 22. října byl odvolán z předsednictva Federálního shromáždění. Nejlepší odpověď mu dají — doufáme — voliči v listopadových samosprávných volbách. Jsou první příležitostí, jak se zbavit komunistické nadvlády v obcích i městech a bylo by si přát, aby lidé ze samosprávných rad odvolali komunistické zástupce právě tak, jako byl Mohorita odvolán z předsednictva Federálního shromáždění.

Rušné dny v Bratislavě

Poslanci Slovenské národní rady měli ve čtvrtek 25. října na pořadu zasedání v Bratislavě rozhodnutí o slovenštině jako úředním jazyku na Slovensku. V úvahu přicházely dva návrhy, jeden, vypracovaný Maticí slovenskou, druhý, podaný stranami vládní koalice.

Ve čtvrtek od rána se na náměstí Slovenského národního povstání konala manifestace, svolaná Maticí slovenskou na podporu matečnického návrhu zákona. Po dvou hodinách se shromáždění přestěhovalo před budovu parlamentu, kam se průběh jednání přenášel ampliony.

Rozprava ve Slovenské národní radě se protahovala. Trvala celkem dvanáct hodin. Byla uzavřena hlasováním, při němž parlament přijal většinou hlasů koaliční návrh zákona o slovenském jazyce jako úředním jazyku na Slovensku.

Sotva byl oznámen výsledek hlasování, povstal poslanec za Slovenskou národní stranu, Marian Anděl, označil přijatý zákon za diskriminaci Slováků na jižním Slovensku a prohlásil, že na protest poslanci Slovenské národní strany opouštějí jednací síň.

K tisícům manifestantů, shromážděným před parlamentem, promluvil federální poslanec za Slovenskou národní stranu, Vítazoslav Moric. Protestoval proti přijetí koaličního zákona Slovenskou národní radou a přednesl prohlášení své Slovenské

národní strany, která žádá odstoupení všech poslanců Slovenské národní rady, odstoupení slovenské vlády, nové volby a referendum o slovenštině jakožto státním jazyku na celém Slovensku. Shromáždění přijalo tyto požadavky za své. Někteří účastníci zůstali před parlamentem celou noc. Skupina asi čtyřiceti studentů si přinesla spací pytle a oznámila, že vyhláší hladovku až do doby než bude přijatý zákon odvolán a nahrazen zákonem podle matečnického návrhu. Následující den přicházeli noví účastníci manifestace a počet hladovkářů se zvýšil na osmdesát.

Poslanci, kteří přicházeli do Slovenské národní rady, byli vítáni pískotem demonstrantů. Na zemi před parlamentem se válely drobné mince - měla to být poslední výplata poslanců.

Manifestačnímu shromáždění bylo oznámeno, že dnem 26. října zahájí protestní stávkou studenti bratislavské strojnické fakulty Slovenské školy technické. Poslanec V. Moric navrhol, aby návrh na všeobecné referendum byl podepřen generální stávkou na celém Slovensku.

Zatím co Bratislava žila ve vzrušení, na ostatním Slovensku byl klid. V Martině, kolébce a sídle Matice slovenské, mateční pracovníci řekli, že se na mateční iniciativě přizpůsobily různé extrémní síly, s nimiž matečnická nesouhlasí a od nichž se distancují. Občané v Martině říkali, že mnohým

lidem nejde o slovenštinu, ale o politickou manipulaci ve prospěch vlastních stran.

Předseda slovenské vlády Mečiar prohlásil v televizi: Pod zástavou Matice slovenské přerostl spor o jazykový zákon vlastně v boj o moc. Místopředseda slovenské vlády Jozef Kučerák (k novinářům): O jazykovém zákonu nemůže rozhodovat shromáždění před parlamentem, ale řádně demokraticky zvolení poslanci v parlamentu.

Federální ministerský předseda Marian Čalfa: Výsledek hlasování poslanců Slovenské národní rady svědčí o úrovni národní rady jako sboru. Jako Slovák ho zklamalo jednání některých představitelů Matice slovenské.

Místopředsedkyně Slovenské národní rady, poslankyně za Demokratickou stranu, dr. Olga Keltošová: Považuji za katastrofální, že racionální a věcná fakta jsou zamlžována emocemi, vzbuzovanými nacionalistickými a separatistickými tendencemi. Národní citění lidu se zneužívá na získání politického profitu. Rozdíl mezi matečnickým návrhem a koaličním návrhem jsou minimální....

Hladovějící oznámili slovenské vládě, že jeden z nich, 70 let starý, se dostal do špatného zdravotního stavu. Vláda vzhledem k chladnému počasí poskytla účastníkům hladovky k pobytu vytápěný autobus. Tam jim Bratislavané nosí teplý čaj na zahřátí.

Druhá revoluce

Dokončení ze str. 1

Politické strany jsou zklamáním. Historické strany, které jejich kolaboranti s komunisty zavlekli v roce 1948 do akčních výborů Národní fronty a na čtyřicet let zkorumpovali jejich čestnou minulost, se od ní včas kriticky, konkrétně, personálně nedistancovaly, rozpadly se ve frakce, byly poraženy ve volbách a moc se z volebních výsledků nepoučily. Vedle nich vznikla myriada strániček, které si zaslouží pouze život jepice. Občanské fórum a Verejnost proti násiliu zmeškaly dlouhé měsíce „hledáním identity“, když každému bylo jasné, že se buď stanou politickými stranami nebo jim odzvoní umíráček. Konečně se k tomu kroku odhodlaly; VPN jako obyčejně dříve a OI, když zvolilo Václava Klause předsedou. Co však dosud v Československu chybí je koncepce moderní politické strany, velké federace blízkých směrů a zájmů, shodujících se na hrubých obrysech státní politiky a hledající přízeň voličů, aby mohla buď vládnout nebo účelně oponovat. U nás si zatím příliš mnoho lidí na strany hraje. A až na sociální demokracii nám chybí společná česko-slovenská strana nebo strany, neboť taková strana je centrem federace.

V mnoha místech se vytvářejí pro komunální volby volební koalice. To by mohl být začátek konsolidace našeho stranictví, pokud ovšem tyto koalice neskončí u *Dorfpumpenpolitik*, a namísto toho, aby se natrvalo zledrovaly, v pondělí po volbách se rozejdou na svá telefonní čísla v Praze a Bratislavě — a v Brně.

Od samého listopadu jsme tvrdili, že se revoluce nevypovídá dostatečně s komunistickou stranou. Pokládali jsme za skandál, že tato strana mohla dostat v červnových volbách takřka 14 procent hlasů. Co dělala od listopadu se nakonec během léta začalo svádět na jakousi maňu, jako by se komunistické nebezpečí dalo zredukovat na sebevětší síř lidí, kteří chrání pouze vlastní bydlo, kůži a měšec. Mohorita strhl roušku a demokratům hodil rukavici: jde o moc. K té se nemělo od listopadu dát komunistům číchnout. Tim více je nutné ukázat jim dveře v komunálních volbách. Nepochybně v některých místech jsou komunističtí předsedové NV, kteří své obci dobře sloužili. Od listopadu však měli dost času se s KSČ rozejít.

Když se až dosud mluvilo o hospodářské reformě, šlo většinou o struktury, organizace, úřady. Mezinárodní měnový fond, Světovou banku, RVHP a FS. Dnes se musí mluvit o tvrdých na stůl, o cenách, platech a daních, o lidech, kteří nabudou, a o lidech, kteří pozbudou, o zahraničních investicích a co budou stát, o zisku a ztrátách. Pro jedny bude platit, k čemu Guizot vyzýval Francouze před 150 lety: „Enrichissez-vous!“ — Zbohatněte, ať může zbohatnout stát! Druzí budou vidět v soukromém úspěchu a prospěchu hrozbu sociální spravedlnosti. A musíme počítat s tím, že jednoho zboží budeme mít nadbytek: závisti. Mnozí přede mnou již napsali, že nejde o hospodářskou reformu, nýbrž o hospodářskou revoluci. Jestliže nás něčemu naučila listopadová revoluce, pak je to, že první kroky musí být rozhodné, jednoznačné a rychlé. Vláda se k nim konečně odhodlává, ale nesmí se zastavit u prvního milníku.

Ústava a třetí revoluce

Dějiny nikdy za sebou nenechají čistou tabuli, aby si na ni napsaly novou ústavu. Po čtyřiceti letech komunistické vlády tomu tak nemohlo být ani v Československu. Aby se dalo po listopadu vládnout demokraticky, bylo třeba články staré ústavy na mnoha místech zrušit, novelizovat, mnohé dodat. Kromě toho mnohá politická dohoda nebo *fait accompli*, například v Chartě práv, ve státoprávních vztazích mezi Slováký a Čechy, v uspořádání federace nebo v postavení prezidenta, vytvořily stav, který již zapustil kořeny do československého veřejného života. Nová ústava s ním bude moci jen těžko lhout, i když jiné uspořádání by mohlo být v zájmu republiky a blaha jejích občanů účelnější. Doufejme, že ti, kdo budou novou ústavu psát, si toho budou vědomi, a že v ruchu nezapomenou, že jejich hlavním úkolem je, jak stojí v ústavě Československé republiky ze dne 29. února 1920, „zabezpečit pozhelnání svobody příštím pokolením“.

Nástup na vojnu

Ve dnech 1. až 4. října nastoupilo do základní služby 36 986 vojáků. Na devítiměsíční službu nastoupilo 5 050 absolventů vojenské katedry vysokých škol. K civilní službě se přihlásilo 3 641 odvedenců. K výkonu civilní služby bylo v České republice povoláno 3 318 a ve Slovenské republice 442 odvedenců.

Proti komunistům v Praze



Foto: Miloš Rasucha (Svobodné Slovo), Praha
Jedna ze standart, s nimiž přišli účastníci na demonstraci

V. Klaus v čele Občanského fóra

Občanské fórum, dominantní politická složka v českých zemích, svolalo na 13. října do Prahy republikový sněm, aby na něm proděbatovalo 1) základní politickou linii, 2) otázky, spojené s hospodářskou reformou, 3) zvolilo — poprvé za své existence — předsedu.

Průběh sněmu byl rušný, ~~mluvy~~ ~~o~~ ~~radikální~~. Například delegáti dvou krajů navrhovali, aby se vyslovila nedůvěra předsedovi české vlády Petru Pithartovi. (V pozdější části sněmování byl návrh zamítnut.)

Tón zasedání udávaly projevy členů federální vlády. Její místopředseda Pavel Rychetský mluvil o nutnosti, aby se Fórum vyvinulo v občanskou stranu, protože v této době budování státu nese Občanské fórum za vývoj odpovědnost. Ministr financí Václav Klaus prohlásil, že už nemůže dál trvat přeshlapování na místě, že cílem sněmu je jasně vyjádřit platformu Občanského fóra. Ekonomická reforma je něco nesmírně vážného, obtížného, jsou to neprobádané cesty, reforma bude bolet, Občanské fórum musí uzavřít sociální smír se všemi partnery a především mezi sebou uvnitř Občanského fóra. Ministr by měl mít Občanské fórum za sebou. „Já takový pocit nemám,“ řekl V. Klaus.

Ministr hospodářství Vladimír Dlouhý kritizoval pocit nejistoty, vyplývající z názorové roztržistosti Občanského fóra. Oznámil, že devalvace koruny, ohlášená pár hodin před začátkem sněmu, znamená definitivní začátek

ekonomické reformy. Pokračování ekonomické reformy vyžaduje mnohem pevnější politickou jednotu Občanského fóra. Řekl též, že jestliže komunistická strana veřejně prohlásí, že nepodporuje scénář ekonomické reformy, je otázkou, zda mohou komunisté zůstat ve svých funkcích. Odborníci, kteří jsou ve straně a hlásí se k politické reformě, budou muset svoje členství přehodnotit. Podařilo se odstranit komunistickou totalitu jen z mocensko-politického centra státu. Komunistické struktury byly však vytlačeny do nižších složek státní moci a správy a tam představují největší překážku realizace našich záměrů.

Většina diskusních příspěvků směřovala k nutnosti přetvořit volný charakter Občanského fóra v politicky a organizačně strukturovanou občanskou stranu i za cenu toho, že by taková změna přinesla některá omezení.

V dalším průběhu sněmu se vzdal kandidatury na funkci předsedy Pavel Rychetský, takže zbyli jen dva kandidáti — Martin Palouš a Václav Klaus. Novým předsedou byl zvolen Václav Klaus. Získal 115 hlasů proti 52.

Zahraniční tisk komentoval Klausovo vítězství jako revoltu venkovských delegátů proti Koordinačnímu centru Občanského fóra v Praze, jehož kandidátem byl Martin Palouš. Venkov je znechucen pomalým vývojem a žádá netrpělivě radikální změnu, především usku- tečnění hospodářské reformy.

Nový předseda Čs. strany lidové

Čs. strana lidová uspořádala ve dnech 29. až 30. září ve Žďáru nad Sázavou mimořádný sjezd s posláním zvolit nové vedení strany a stanovit její ideově-politické zaměření do budoucna. Po zprávě předsedy strany, poslance dr. Josefa Bartončíka, se rozvinula diskuse. Před půl čtvrtou vyslechli delegáti zprávu mandátové komise. Pět delegátů nebylo zvoleno právoplatně, mezi nimi byl i předseda strany Bartončík. Byl navržen organizací v Pozlovicích na Zlínsku, když jako delegát sjezdu neprošel ve své původní brněnské organizaci, ale přestup do Pozlovic se organizačně nezvládl, takže nastala kuriózní situace, že od půl čtvrté byl předseda Čs. strany lidové dr. Bartončík na sjezdu své vlastní strany jako host bez hlasovacího práva. Nicméně druhý den byl jedním z osmi kandidátů na předsednictví strany. Jiným byl bývalý ministr vnitra R. Sacher. Potřebnou nadpoloviční většinu nezískal nikdo. Ve druhém kole, do něhož postoupili tři kandidáti, kteří na sebe soustředili nejvíce hlasů, byl předsedou strany zvolen zemědělský inženýr, 34letý Josef Lux, poslanec Sněmovny národů ve Federálním shromáždění.

dění. Dostal 187 hlasů z celkového počtu skoro 300 delegátů. Ing. Lux, než byl zvolen poslancem, pracoval jako místopředseda zemědělského družstva v Zálešíně u Chocně ve Východočeském kraji.

V dalším průběhu sjezd projevil obavy nad silnými totalitními tendencemi ve společnosti, podepřel výzvu studentů k 17. listopadu a zamítl návrh, aby českou koalici vládu opustili ministři, vyslaní čs. stranou lidovou.

Nový předseda na tiskové konferenci v Praze 1. října odpověděl kladně na dotaz, zda je nové vedení lidové strany ochotno spolupracovat s Občanským fórem: je ochotno a schopno spolupracovat s každým, kdo ke spolupráci něco přinese.

Miroslav Štěpán odsouzen

Bývalý vedoucí KSČ v Praze, Miroslav Štěpán, byl odsouzen na dva a půl roku vězení za zneužití úřední moci. Dopustil se ho tím, že před dvěma roky nařídil, aby se proti demonstrantům použilo vodních děl, slzného plynu a obušků.

České slovo

Vychází měsíčně. Vydává, za redakci a inzerci odpovídá dr. A. Benešová, tel.: 6377096 (jen dopoledne). Řídí šéfredaktor Meloun.

Veškerou korespondenci posílejte na: České Slovo, Postfach 860604, D-8000 München 86.

Jegliche Korrespondenz bitte an: České Slovo, Postfach 860604, D-8000 München 86

Zeitschrift der tschechoslowakischen Exulanten. Inhaber 100%. Verleger und verantwortlich für die Redaktion u. Anzeigen: Dr. A. Benes, Juristin, H. Hilpertstr. 2, 8000 München 83.

Druck: G. Fimberger, Clemensstr. 27, 8000 München 40

Roční předplatné: normální poštou 25 DM, letecky 14-18 \$ (podle zemí), cena jednotlivých výtisků 2, 50 DM nebo 1, 20 \$.

Bankovní konto: Commerzbank, Bulowstr. 7, 8000 München 80, č. konta 3710373. Při bankovních převodech z ciziny musíme hradit bank. výlohy v částce 5 DM. Zvyšte tedy, prosím, zaslano platbu o 5 DM.

Poštovní konto: České Slovo, Dr. A. Beneš, Nr. 431 04-806, Postschekamt München.

Zástupci Českého Slova

a roční předplatné v jednotlivých zemích:

AUSTRÁLIE: lodí 20 \$A, letecky 30 \$A
František Nový, Mount Compass, S. Australia 5210
DÁNSKO: 90 Dkr.

FRANCIE: 75 Fr.
Alois Čížek, 37 Av. J. Segrettin, F-93220 Gagny, tel.: 11/ 43882466

JIŽNÍ AFRIKA: lodí 25 Rnd., letecky 33 Rnd.
Jiří Nechytil, 9 Bushhau Rd., West Turfontein
Johannesburg, South Africa

KANADA: lodí 14 \$ Can., letecky 17 \$ Can.
P. a L. Stanislav, 1723-58 St. N.E., Calgary, Alta.
T1Y 1M8

RAKOUSKO: 155 ŠSch.
K. Pecháček, Schiessgraben 5, 2500 Baden-Leesdorf
Sparkasse Baden, Kr.Nr. 0001-112 853

ŠVÉDSKO: 90 SKr.
Radomir Talpa, Box 412, S-20124 Malmö

ŠVÝCARSKO: 24 ŠFr.
Ilja Pittner, Wallrütlistr. 88, CH-8404 Winterthur

USA: lodí 13 \$, letecky 16 \$
L. Drobilková, 555 Mt. Prospect Ave., Apt. 2D,
Newark, NJ 07104

VELKÁ BRITÁNIE (IRSKO): 8,00 UK liber

Zasedání zástupitelstva Rady svobodného Československa

Zastupitelstvo Rady svobodného Československa se sešlo k podzimmu zasedání v Národní budově v New Yorku dne 6. října 1990.

V písemném hlasování, které proběhlo během září, zastupitelstvo rozhodlo 67 proti 24 hlasům a 2 hlasům, které se zdržely vyjádření, aby Rada pokračovala ve své činnosti a aby ji podle návrhu rozšířeného výkonného výboru z letošního jara zaměřila na politickou pomoc československé demokracii.

Byla ustavena zvláštní komise, která má připravit pro písemné hlasování zastupitelstva příslušnou změnu stanov. Členy komise jsou: Milan Fábry, Vladimír Kabeš a Mojmir Polvolný.

Zastupitelstvo zvolilo nové předsednictvo zastupitelstva v tomto složení: předseda dr. Milan Ondruš; místopředseda dr. Bohumír Bunža; místopředsedkyně dr. Mary Šimko (bude-li schváleno její členství písemným hlasováním zastupitelstva).

Nominační komise předložila zasedání návrh na složení nového výkonného výboru, který bude zaslán všem členům zastupitelstva k hlasování per rollam.

Většina schůze byla věnována zprávám o vývoji v Československu a jeho kritickém rozboru, akcím, které se v cizině na pomoc České a Slovenské Federativní republice rozvíjejí, a debatě o budoucí činnosti Rady na tomto poli.

Mezi hosty se schůze zúčastnili předseda zahraničního výboru ve Sněmovně národů Federálního shromáždění, Pavol Suchán, Vladimír Šmral z ministerstva zahraničí v Praze, Alojz Valent, redaktor Pražského rozhlasu, předseda AFČR arch. Jan Hird Pokorný a jeho prezident, Vojtěch Jeřábek.

Nový kurs čs. koruny

Předsednictvo federální vlády rozhodlo, že od 15. října se snižuje kurs čs. koruny pro obchodní a neobchodní platby. Kurs je snížen o víc než 54 procenta, na úroveň srovnatelných 24 korun za jeden americký dolar. Dnem 15. října došlo i ke změně turistického kursu koruny. Německá marka se prodává za 21,60 Kčs, americký dolar za 33,02 Kčs a britská libra za 64,97 Kčs. Změna turistického kursu je pouhým odrazem vývoje nabídky a poptávky po naší koruně, není odvozena od opatření předsednictva čs. federální vlády.

28. říjen 1918

Nemám nic proti 17. listopadu 1989, ale na 28. říjen 1918 mi nesahejte. Píšu o něm už po dvaatřicáté, a to počítám jen články v exilu. Doma Gottwald svátek nabytí státní samostatnosti brzy zpotvořil na oslavu znárodnění, potom prohlásil na mnoho let 28. říjen za všední den a teprve v minulých několika letech se zase směl 28. říjen oslavovat jako státní svátek ČSSR, ale jen po komunisticku: nekomunisté, především chartisti, kteří chtěli oslavovat 28. říjen po svém, policie vyháněla z Václavského náměstí obušky a rozháněla vodními děly.

Jenže vidím, že se vlastně k 28. říjnu nemohu dostat. Nuže, především vězte, že se — až na Prahu — nejpůvodnější 28. říjen konal až 29. října 1918. Čehož příčina je jednoduchá: převrat se mohl 28. října konat jenom v Praze, kde k tomu byly podkladem zprávy. Rozhlas ani televize tehdy nebyly, taky telefon přišel později, a úřední telegraf na poště a na dráze nebyl spolehlivý. Teprve když večer přijeli lidé z Prahy a přinesli zprávy o převratu, k němuž tam došlo, začal se 28. říjen konat ve všech vesnicích, městysech a městech českých zemí — o Slovensku nevím. Ten den — říkám vám — byl to překrásný, slunný den s vyhlídkami do dálky, podzimní den jako na výstavu. Lidé se shromažďovali na návších a náměstích, naslouchali řečníkům, kteří jim vyprávěli o věčřejším kouzelném dni v Praze, provolávala se sláva Kramářovi, Rašínovi, Klobáčkovi a Švehlovi, mnozí lidé snad poprvé slyšeli jména Masaryk a Štefánik. S jásotem byli vítáni Sokolové, kteří po letech anonymity přišli v krojích. Z úředních budov se strhávaly cedule a štíty s označením c.u.k. a házely do potoků. Ze škol a kanceláří se z oken vyhazovaly obrazy a busty císaře pána a umíte si představit, co to pro nás, kluky, bylo za divadlo, když pan učitel vyhodil z druhého patra oknem sádrového císaře pána a náš tatínek s ostatními velkými mu k tomu tleskal? Každý ten císař pán se rozletěl na tisíc střepech a ti velcí z toho měli radost. Odpoledne to bylo taky hezké. Hned ve dvě se konaly koncerty, kdejaká venkovská kapela byla povolána a musela vyhrávat na počest nové svobody. Opět se našel nějaký řečník nebo aspoň slečinka, která přečetla báseň o bílém dni v Čechách s plno růžemí kolem. Pak se šlo k večeru a pro nás děti bylo utrum. Do postele a už ne ven. Tím tedy musím referát o 28. říjnu, který se konal 29. října, skončit. Ale musím ještě dodat, že dopolední řečníci prosili posluchače, aby nezapomínali na městskou mládež, hlavně pražskou, která po letech válečné bídě potřebovala pár týdnů řádné stravy a čerstvého vzduchu. Zanedlouho se naše klukovská obec rozšířila o pár přivandrovalců, které jsme museli zasvětit do tajů našeho života, naučit je, jak se na poli pečou brambory.

Víc už toho na mou duši o 28. říjnu nevím. Ale musím dodat, že to byl i pro nás děti pohádkový den, plný jasna, vidin, nadějí, tužeb. Pro některé z nás, už bohužel dávno ne děti, pohádkovým dnem vidin a tužeb dodnes zůstává. Budete-li v exilu 28. říjen oslavovat, připomeňte si, že dnes, jako tenkrát před 72 lety, jsou děti, které potřebují čerstvý vzduch. Jsou to děti ze severních Čech a zas i tentokrát z Prahy. Udělte něco pro ně, i z exilu se dá pomoci. Budou vám za to vděční. A pro vás to bude nejlepší oslava 28. října, vydání roku 1990. (red)

Jubileum Svobodné Evropy

Rozhlasová stanice Svobodná Evropa v Mnichově začala vysílat do Československa dne 1. května 1951. Na téma 40 let vysílání Svobodné Evropy do ČSR uspořádal Klub Milady Horákové s Konfederací politických vězňů dne 16. října setkání posluchačů s redaktory a hlasateli RSE z Mnichova v Hradci Králové. Setkání se 17. října opakovalo v Praze.

Čs. diplomatické zastoupení v Berlíně

Dne 3. října ukončilo činnost československé velvyslanectví v Německé demokratické republice. Téhož dne začala pracovat odbočka čs. velvyslanectví ve Spolkové republice Německo se sídlem v Berlíně.

Nezávislá erotická iniciativa

Na politické scéně v Československu se objevila Nezávislá erotická iniciativa. Na prvním řádném sjezdu 29. září diskutovala o tom, zda má právo být politickou stranou. Do listopadových samosprávních voleb jde organizace s hesly jako „S erotikou na věčné časy a nikdy jinak“ nebo „Přátelé erotiky všech zemí, spojte se“.

Struktury StB a KSČ

Spisovatel Josef Škvorecký napsal v srpnu pro americký literární časopis „The New York Review of Books“ recenzi amerického vydání knihy Karla Kaplana „Zpráva o vraždě Generálního tajemníka“ (t.j. Rudolfa Slánského) a v jejím závěru uvedl tyto poznámky: V řadách příslušníků bývalých struktur KSČ (případně i v dnešní, obrozené struktuře) a bezpečnostních složek se tvoří mafie, která organizuje atentáty na charakteru různých osobností, jež jim šlapou na paty, případně jim jinak stojí v cestě.

Krátce poté prezident Havel v projevu k 22. výročí sovětské invaze udeřil hřebík na hlavici, když řekl: „...s tíživým dědictvím totalitního systému jsme se ještě nedokázali vyrovnat. Stále ještě existují a působí mocné struktury bývalého režimu, které vznikaly po dlouhá desetiletí a především právě v oněch posledních dvaceti letech. V mnoha obcích vládnou tíživí lidé, kteří v nich vládli dříve. Jsou propojeni s vedoucími pracovníky hospodářských podniků... Stará byrokracie přetrvává na všech úrovních až po (...) ministerstva... Čile obchodují mafie mamutích podniků...“ Prezident Havel závěrem vyzval všechny poctivé občany, aby se nedali těmto spiklencům z dřívějších struktur přelstít. Jinými slovy, aby se proti nim aktivně postavili.

Co však může průměrný občan dělat? Má ovšem po ruce nezávislé noviny, které by měly věnovat tomuto problému více pozornosti, než dosud činily. Má po ruce právníky, soudce a žalobce (pokud nejsou také spiklenci ze starých struktur), aby je upozornil na staré případy bezpráví a na jména dřívějších diktá-

torů a diktátůrků, kteří jsou stále ještě u vesla nebo u koryta.

Ovšem nám v zahraničí se lehce radí. V praxi to není tak jednoduché. Sleduji v českém a moravském tisku již několik měsíců otázku Státní bezpečnosti a jejich příslušníků. Nikde

sem neviděl článek, který by vysvětlil, jak byla StB organizována, kdo byl v čele jednotlivých oddělení, kolik tato oddělení měla plně zaměstnaných příslušníků, kolik konfidentů atd. Nesmějte se! Ve východním Německu, jak dále uvedu, se většina těch věcí už dostala do tisku.

V čs. tisku se objeví jen tu a tam článek o této problematice. Jejich počet vyvrcholil zejména před volbami a pak po sestavení nové vlády „národní obětí“, jak ji nazval prezident Havel.

Krátce po „něžné revoluci“ loni v listopadu jsme byli informováni o tom, že StB, pokud se zaměřovala na akce proti „vnitřnímu nepříteli“, byla rozpuštěna, její příslušníci podrobeni prověrce či lustraci, jak se teď v Praze běžně říká, a posléze poslání na šestiměsíční dovolenou s plnými platy. Za šest měsíců si měli najít jiné zaměstnání. Avšak po šesti měsících, v květnu t.r., začaly se objevovat články, které vyvolávaly doma i v zahraničí nové vzrušení. Např.: K 30. květnu bylo do civilu propuštěno 770 příslušníků StB ve

doposud byly sdruženy v takzvaných společných národních výborech, které se ruší. Obce jsou nuceny volit v každé obci jednotlivě. Při tom se našla jedna obec, která nemá ani jednoho trvale bydlícího obyvatele, tudíž ani jednoho voliče. Asi se bude muset spojit se sousední obcí.

ONV tedy zaniknou, ale státní správu budou vykonávat okresní úřady, které budou řídit například požární ochranu, budou pečovat o životní prostředí, o střední a umělecké školy atd. Do okresního úřadu nebudou včleněny například úřady práce a berní úřady.

Podle výzkumu veřejného mínění se komunálních voleb zúčastní přes 60 procent voličů a rozhodně se jich prý nezúčastní 3,2 procenta. Dále se zdá, že pouze osobnosti bez ohledu na jejich stranickou příslušnost bude volit asi 41 procent voličů. Na otázku, kterou kandidátku budete volit, dotázaní odpověděli v 34 procentech Občanské fórum, 9,2 Čs. stranu lidovou, komunisty prý bude volit 8,6 procenta, stranu zelených 5,3 procenta, Společnost pro Moravu a Slezsko 5,3, Sociální demokracii 3,2 procenta, Čs. stranu socialistickou 3,2 procenta, Svobodný blok 2,4 procenta.

Komunální volby budou až koncem listopadu a 22 procent dotázaných ještě není rozhodnuto, kterou politickou stranu nebo koalici budou preferovat.

Věřme, že lidé správně pochopili slova pana prezidenta, že není důležitá politická příslušnost jednotlivých kandidátů, ale jejich občanský profil, aby se do čela obcí konečně dostali skutečně nejlepší.

Karel Sedláček

Klub angažovaných nestraníků

Na politickou scénu v Československu se vrací Klub angažovaných nestraníků, který pod zkratkou KAN byl velmi činný už v roce 1968, ale po okupaci v srpnu byl komunisty zakázán. Nyní se 6. října v Praze sešlo na ustavujícím sjezdu 300 zájemců, aby činnost Klubu obnovili. KAN je politické hnutí občanů, kteří po roce 1948 nebyli a dodnes nejsou členy žádné politické strany, protože se nechťejí dát omezovat stranickou ideologií a disciplínou, ale současně si uvědomují potřebu politické angažovanosti. Chtějí se plnoprávně podílet na veřejném a politickém životě a užívat všech občanských a politických práv. Do parlamentních voleb šel KAN jako součást Občanského fóra. Ale protože Občanské fórum je v současné době v krizi a protože se nedá vyloučit, že se Fórum rozdělí na dvě nebo tři části, rozhodli se stoupenci KANu jít do podzimních komunálních voleb samostatně. Chtějí vytvořit účinnou politickou sílu.

ABY BYLO JASNO

středních Čechách a Praze a několik set dalších v ostatních krajích. Šlo zřejmě o vyšší důstojníky StB, protože všech příslušníků muselo být na tisíce. Prověřkové a občanské komise podle této zprávy rozhodly, že nejsou ke službě v bezpečnostních složkách způsobilí,

případně pracovali jen proti „vnitřnímu nepříteli“, takže v nové koncepci není pro ně uplatnění. O ostatních, jak tehdy řekl náměstek ministra vnitra Jan Ruml, mělo být rozhodnuto do tří týdnů. A zase: žádná jména, žádná čísla.

KŘESOMYSL

Jiné články z té doby naznačily, že propouštění neprobíhají v klidu, že prý v Praze jeden den 38 ze 40 pozvaných bývalých estébáků odmítlo podepsat dokument o tom, že byli s rozhodnutím komise seznámeni. V budově neblaze známé Krajské správy Bezpečnosti v Bartolomějské ulici se 30. května sešlo asi 80 estébáků, kteří přítomným úředníkům, jež s nimi jednali, vyhrožovali. To vedlo pak k tomu, že příslušné instituce ministerstva vnitra nařídily, aby zmíněné budovy byly střeženy. Pak samozřejmě proběhly volby a s nimi různé aféry, když někteří noví politici byli obviněni ze spolupráce s StB; a poslanec Ladislav Lis se dočkal toho, že moskevský TASS jej obvinil (a pak se omluvil) ze spolupráce se CIA. Tyto zprávy provázely články o tom, že bývalí estébáci „mohou iniciovat defamační kampaně, rozeštvát lidi mezi sebou“. Ještě loni v létě prý StB prováděla akci „Klin“, jejímž účelem bylo šít doma i v zahraničí pomluvy a rozeštvát exil a domácí disidenty. Mnozí bývalí estébáci si mezitím začali otvírat detektivní kanceláře, aniž prý jim nějaký zákon zakazuje vlastnit střelnou zbraň. Někteří majitelé těchto „informačních a ostrážních agentur“ odmítají žádosti tisku, aby mu sdělili svá jména. Kromě běžných věcí, jak je známe na Západě, „soukromí detektivové“ jsou ochotni sledovat na objednávkou různé občany a shromažďovat o nich různé informace. Ty je ovšem možné použít k případné defamační kampani a jejich zdrojem mohou být důvěrné složky, které StB pozízovalo prakticky pro všechny občany a kterých prý se ze zabavených archivů ztratilo na 14 tisíc. Ovšem zase „prý“, protože ministerstvo vnitra považuje i takové informace za „důvěrné“. Není divu, že i noví náměstci tří ministerstev vnitra mají důstojnické hodnosti od majorů až po plukovníky či generály.

K dalšímu vývoji v této věci došlo už za nové vlády „národní obětí“. Koncem srpna se z pražského tisku dovídáme, že na federálním ministerstvu vnitra bylo 13.258 příslušníků Bezpečnosti a armády. Z toho 2.764 odešli a mnozí estébáci byli přeloženi na jiné úseky. A k tomu pozoruhodné vyvrcholení!

Nový ministr vnitra J. Langoš poslal příslušníkům StB dopis, podle komentářů v tisku „omluvný“, podle kterého rozvázání pracovního poměru bylo prý právníky ministerstva posouzeno jako neoprávněné. Zpráva a zřejmě ani dopis neuvádí, jak a co všichni ti právníci a plukovníci na ministerstvu „posuzovali“ od listopadu až do května. Jeden pražský list upozorňuje na nějakou, mně neznámou novelu zákona ze 7. května, a poznamenává, že bývalí estébáci se prostě mobilizovali a s pomocí různých právníků začali „něžným revolucionářům“ dokazovat, že v demokratické společnosti (proti které celý život pracovali a stále pracují) rozvázat pracovní poměr z ničeho nic nelze. A basta.

Slovo mají nyní právníci a především poslanci. Slovo však mají také někdejší oběti StB, případně jejich rodiny. Musí žádat to, co je běžné v každé demokracii: zveřejnění informací o starých strukurách StB, o jejich odděleních, o tom, kdo je vedl a co každý ten plukovník či generál dělá dnes. Musí žádat možnost konfrontovat estébáky, kteří zatýkali, vyslýchali a týrali nevinné občany a připravili je nejen o život (P. Wonka), ale i fyzické a duševní zdraví (prof. Patočka). Nebude to lehké, protože mnozí estébáci vystupovali pod krycími jmény obyčejných práků. A to se má dělat nejen v Praze, Brně a Bratislavě: existovaly také Krajské správy Bezpečnosti a jejich plukovníky či jejich příslušní-

ky mohou místní občané osobně znát. Vždyť například v Olomouci, kde místnosti StB převzali spojaři, se našlo plno odposlouchávacích zařízení a kabelů. Estébáci zřejmě odposlouchávali místní spojaře a nejen je.

Čím spíše se staří estébáci budou muset představit veřejnosti k všeobecné lustraci, tím

ABY BYLO JASNO

dříve skončí hrozby pumových atentátů, defamační kampaně a popuzování neinformovaných občanů proti nové vládě. A nutno mít na paměti, co o bývalých i dnešních členech KSČ napsal ruský disident V. Bukovský: „Je-li člověk poctivý a inteligentní, nemohl být nikdy v komunistické straně. A když v ní byl, případně zůstal, nebyl nebo není buď poctivý nebo inteligentní.“

Pro případnou budoucí lustraci struktur KSČ a zejména StB uvádím, co se dnes už ví o strukturách STASI, čili východoněmecké komunistické tajné policie. Čerpám z článku, který uveřejnil list „New York Times“ ve své časopisecké příloze 12. srpna.

Hlavní správa STASI vlastnila ve Východním Berlíně 41 betonových budov. Bylo v nich na 10 tisíc místností. Pracovalo v nich, pokud jde o celé ministerstvo státní bezpečnosti, na 34 tisíce důstojníků, kteří měli k dispozici na pět tisíc příslušníků ke sledování „podezřelých občanů“. Na 6 tisíc příslušníků odposlouchávalo telefony. Na dva tisíce příslušníků sloužilo v různých jiných úřadech a institucích jako konfidenti. Pravidelných konfidentů z řad obyčejných občanů měla STASI asi 150 tisíc. Dobrovolných a nedobrovolných udavačů přes půl milionu. Příslušníci STASI měli celkem čtvrt miliónu různých zbraní a 23 tisíce automobilů. Ministerstvo státní bezpečnosti mělo dále k dispozici na dva tisíce různých krycích budov, rekreačních středisek a nemocnic. V článku se dále vysvětluje, jaká oddělení STASI měla. V jejím archivu se po revoluci našlo 5 miliónů důvěrných složek s informacemi o jedné třetině všech obyvatel východního Německa. Po rozpuštění STASI ztratilo zaměstnání 85 tisíc příslušníků včetně asi 2500 příslušníků, kteří pracovali v zahraničí pod rouškou diplomatické imunity. Jen asi dva tisíce příslušníků dostalo zaměstnání na novém ministerstvu vnitra. Článek v listu „The New York Times“ dále uvádí, co STASI dělala kromě „boje proti vnitřnímu nepříteli“: prováděla výcvik mezinárodních teroristů, zejména členů Rudé armády a Rudých gard, špehovala západoněmecké státníky a politiky, případně vedla decepční a defamační kampaně.

Ostatně my v zahraničí jsme věděli, co všechno dělá StB zejména z příkazu sovětské NKVD: výcvik teroristů, zásobování teroristických organizací zbraněmi či výbušninou Semtex, odposlouchávání vysokých představitelů Vatikánu atp., defamační kampaně (typická akce dr. L. Štrougala r. 1964 se Štěchovickým archivem na Černém jezeře na Šumavě, namířená proti západnímu Německu), decepční akce, které nepřímou vedly k odstoupení britského premiéra Wilsona a jiné. To vše a více by se mělo dnes lustrovat v čs. tisku a snad i jmenovat osoby, které za tím byly. Hodně se najde v knihách, které už vyšly na Západě, ale zatím se málo o tom ví v Československu.

A pak by bylo na čase říci čs. veřejnosti, jak estébáci zlikvidovali r. 1963 duševně i fyzicky ministra Laušmana, jak se snažili zlikvidovat Josefa Jostena, vedoucího Informační služby svobodného Československa v Londýně, jak falšovali některá čísla našich exulantských časopisů a organizovali falešné Hnutí exulantů pro návrat (HEPND), jaké podvratné akce vedli proti některým exulantům a jejich organizacím či proti „Svobodné Evropě“ (Minaříkův případ z r. 1976 čeká na vysvětlení a čs. veřejnost by měla být informována o tom, co nyní v Praze dělá „kapitán či šéfredaktor“ Pavel Minařík), dále případ Jos. Hodice a čs. (či sovětského vyzvědače) Karla Köchera, který se dokonce stal americkým občanem a po zatčení v USA se „výměnou“ vrátil do Prahy r. 1988. A co „brainwashing“ min. dr. Drtiny?

Uznávám, že nová čs. demokracie má před sebou jiné problémy, které je třeba bezodkladně řešit. K tomu však potřebuje podporu veřejnosti, kterou mafiózi z KSČ a z StB zřejmě stále rozeštvávají. Jedinou zbraní proti nim je jejich nebláh a často krvavá a protizákonná minulost, kterou je třeba lustrovat a případně předložit příslušným soudům. Když se dnes mluví a píše o soudní rehabilitaci nevině vězněných a souzených občanů, nemělo by se také mluvit a psát o soudní retibuci proti těm, kdo nevině občany zatýkali, týrali, věznili, soudili?

Chápu, že to nebude lehké; a vracím se k výroku prezidenta Havla, že všude jsou ještě staré struktury, které se ke své nebláhě minu-

Mnoho hluku s malou privatizací

V Kroměříži se 27. září sešly na zámku všechny tři čs. vlády (federální i obě republikové), aby za účasti prezidenta republiky Václava Havla jako hosta společně připravily konečné znění návrhu zákona o takzvané malé privatizaci. (Říká se tomu malá privatizace, ale ne zcela právem a správně: na této privatizaci jsou malé její předměty — jde o spoustu malých obchodů, prodejen, provozoven, restaurací, hostinců, ale — jak bylo na zasedání v Kroměříži konstatováno — jen na úseku služeb a obchodu jsou v malé privatizaci prostředky v úhrnné ceně 200 miliard korun, k čemuž třeba připočítat za 89 miliard zásob a odečíst za 50 miliard pohledávek, takže — jak z reje miliard je vidět, o nic malého nejde.) Prezident Havel v úvodním projevu kroměřížského zasedání uvedl, že je velmi důležité, protože po měsících diskusí je to první krok k realizaci tržové ekonomiky. Prezident za svou

osobu navrhl, aby při dražení obchodů měli přednost zaměstnanci obchodů, aby se první dražební kolo konalo pro ně s vyloučením ostatních zájemců. Jako další výhodu pro zaměstnance žádal, aby v případě, že by nemohli zaplatit vydraženou cenu, se jim na polovinu této ceny povolil úvěr, který by splatili do pěti let. Podobný návrh zastával i předseda české vlády Pithart. Naproti tomu předseda slovenské vlády Mečiar konstatoval, že se privatizuje majetek státu. Majetek 15 miliónů lidí. Jde o majetek, na nějž mají naprosto rovnoprávný nárok jak občané, kteří v obchodech prodávají, tak i občané, kteří v obchodech nakupují.

Tu je třeba odbočit a zaznamenat, že před zasedáním v Kroměříži i po něm dosavadní zaměstnanci obchodu a služeb rozvinuli velkou kampaň, provázenou i stávkami, aby prosadili požadavek, že při uskutečňování privati-

Benzín po druhé zdražen

Každý obyvatel Československa se denně setkává s tragickými následky vazalské politiky komunistů, kteří za 40 let podřídili čs. hospodářství sovětské nadvládě. Jejich přičiněním jsme se stali závislími na dodávkách sovětské ropy a ropovod s profanováním jménem Družba pomalu vysychá. Sověti tvrdí, že nás omezováním dodávek nechťejí politicky vydírat, že sami nevědí, kolik ropy se jim podaří vytežit. Snad je to pravda, kdo zná „přednost“ sovětského systému, ten se tomu chaosu nediví.

Faktem je, že z příslibů 16,6 miliónů tun ropy nám SSSR dluží zatím 1,5 miliónů a do konce roku tento dluh stoupne asi na 3 miliony tun ropy. Výpadek dovozu lze řešit jen dvěma způsoby — regulací prodeje nebo dovozem odjinud.

Letos už po druhé byl benzín zdražen. Nejprve se cena vyšplhala u obyčejného benzínu na 12 Kčs za litr a začátkem října začala vláda „přídělový systém“ — 25 litrů měsíčně za tuto cenu a zbytek za 16 Kčs. Mnohahodinové fronty u benzinových stanic, dva před zdražením (lidé si nabrali plnou nádrž, doma benzín vyčerpali a jeli znovu, aby využili staré ceny) nezmizely ani po zdražení. Provoz totiž strašně zdržovalo zapisování odebraných „levných“ litrů do technického průkazu a objevily se hlasy, že s tímto dvojím účetnictvím se nahrává nepoctivým čerpadlům, kteří vydělají statisíce „načerno“. Proto federální vláda stanovila od 1. listopadu, že přiděl těchto „levných“ litrů končí (s výjimkou invalidů) a jeden litr obyčejného benzínu special stojí 16 Kčs, 1 litr super 18 Kčs a bezolovnatý také 18 Kčs. Cena nafty se zvyšuje na 15 Kčs.

losti nemíní veřejně přiznat, a že, jak jsem četl v jednom pražském listě, „z obrazovky informují stále stejní lidé, staré hlasy slyšíme z rozhlasu, v aparátech národních výborů a ministerstev jsou stále lidé ze starých dob, v předsednictvu parlamentu a v čele KSČ (tě nyní nejší) je prokazatelný spolupracovník StB...“

Napsal mně o tom bývalý kolega, který poznal metody StB na vlastním těle:

„Osobní a politická svoboda je u nás dána... Zcela jiné je to však s minulostí, nestranným pohledem na komunismus a jeho devastaci všech oblastí národního života, a především vědomí viny. Komunisté se naprosto necítí vinní. Proto též určitě zůstali z 80 procent tam, kde byli před listopadem (samozřejmě s výjimkou stranicko-politických a státních funkcí) a do veřejných funkcí a odborných míst byli i po listopadu místo vysloveně partajních zástupců najmenování komunisté, ne tak rudí, případně vyloučení po r. 1968, anebo děti komunistických rodičů, které do strany nemohly v posledních dvaceti letech vstoupit, ačkoliv by asi vstoupily. Snad to ani jinak není možné. 40 let komunisté velmi důsledně obsazovali fidičí kostru ve všech oblastech života svými lidmi, takže do listopadu bylo každé jen trochu významné místo v rukou komunisty. Ti mají dnes vzdělání a zkušenosti. V socialismu atraktivní studia, jako třeba medicína, práva apod. byla v posledních letech vyhrazena jen dětem komunistů; jen málo jiných se tam dostalo, a to vždy něco stálo. I v ostatních oborech bylo vždy dostatek komunistů po ruce, aby jimi byla obsazena všechna jen trochu významná místa. Ti v nich zůstali a v praxi dále řídí i když si třeba vyměnili místa nebo sklouzli o jednu či dvě příčky níže. A k nim se řadí komunisté vyloučení po r. 1968.

Ti jsou na tom nejlépe. A o ty se stát stará nejvíce a každému, kdo si to jen přál, otevřel

Zdražení benzínu je samozřejmě bolestivé, ale snad odpadnou komplikace s prodejem cizincům, pro něž byl benzín v Československu velmi levný a snad se přece jen podaří snížit počet jízdy, takže se ušetří benzín a taky alespoň ušetří životní prostředí.

Druhou možností je dovoz benzínu. V tom ohledu má Československo smůlu, protože k potížím se sovětskými ropnými dodávkami se přidala blokáda Iráku, který nám chtěl dluhy splácet v ropě, což v současné době není možné. Přesto se ropa dováží. Počátkem října podepsal Chemapol kontrakt na dovoz ropy ze Sibiře: nikoliv s vládou, ale přímo s jednou sibiřskou firmou, která se zavázala, že mimo vládní dodávky nám dodá půl milionu tun. To kryje jen čtrnáctidenní spotřebu. Ale chce za to spotřební zboží, kterého je v SSSR katastrofální nedostatek. Z ropovodu Adria nyní začala do Československa proudit ropa z Iránu. Podle kontraktu, dohodnutého v září, je to však jen 160 000 tun, ale Irán nabízí až jeden milion tun. Problém tedy není jak ropu sehnat, ale jak ji zaplatit.

Někteří optimisté v Československu doufají, že díky malé privatizaci a přechodu na akciové společnosti dostane mnoho řidičů nákladních vozů, ale i osobních aut, tyto dopravní prostředky do pronájmu a budou muset sami platit pohonné hmoty. Pak se prý ukáže, jak se 40 let jezdilo neehospodárně, jak měla auta bezdůvodně velkou spotřebu, jak se jezdilo zbytečně a jak podnikoví řidiči na černo obchodovali s benzinem i s naftou. Pronájem vozů jednotlivcům by podle odhadů některých odborníků mohla klesnout spotřeba o 30 procent. A to by už bylo znát.

širokou cestu ke kariéře. Domnívám se, že i soudruh X. kdysi klopýtl, ztratil šéfovství a dnes se znakem demokrata opět brázdí politické vlny kraje. Takových je! Nejvýznamnější, kteří se dokonce pravidelně objevují v televizi, jsou aktéři osmašedesátého roku. Mluví o demokracii, normách politiky pro dnešek apod. — ovšem jen ne v letech, kdy byli nadšenými bolševiky, a kdy totalitnímu systému, který dnes odsuzují, pomáhali na svět. Ostatně u nás je, jako by zlý komunismus začal teprve 21. srpna 1968 a zlými komunisty byli jen Husák, Bifak, Jakeš a spol. Bohužel i velká část národa byla po roce 1948 velmi aktivní při oslavování Gottwalda a Stalina, a nadšeně „budovala socialismus“, jak dnes mnozí takoví občané tvrdí. To, že „budovali“ i teror, kriminální, šibenice, udávali své sousedy a přispívali osobně k totalitnímu rozvratu společnosti, to dnes neradi slyší. A je jim proto nepříjemná i existence nás, jejich politických vězňů. Nejraději by na nás a minulost zapomněli. O všechno, co ti, kteří věmi zůstali, chtějí, musí se dnes úporně usilovat. A věř, není to lehké. Soudruzi z r. 1968 byli prakticky už všichni rehabilitováni, případně i finančně odškodněni. O naší rehabilitaci se jen více méně mluví, ale v tom smyslu, že to bude stát mnoho peněz, že stát je nemá, že to bude ohromná práce a že k tomu bude potřeba stovek soudců a jiných pracovníků atd. atd. A tak tedy zatím žijeme (většina už ovšem nikoliv); a nikdo se nám dosud neomluvil. Ale snad se soudní a společenské rehabilitace dočkáme. Myslím však, že mezitím my bychom měli provést rehabilitaci té části národa, která v dobách, kdy nás soudruzi likvidovali, nadšeně kolaborovali s komunismem, a zatím co nacistické ukrutnosti odsuzovali, sami se ještě horších dopouštěli...

Copyright 1990 V. Nevlud, Washington, D.C.

zace mají dostat přednost. Uváděli, že na veřejných dražbách by mohli přeplácením získávat obchody třeba veksláci, že by je potom propustili ze zaměstnání. Do oblasti obchodu nemají přijít nečisté peníze, zkrátka — vyznívá jejich kampaň — obchody se mají dostat jen do rukou těch lidí, kteří v nich nyní pracují.

Tlak na vládu a parlament dosud trvá. Cílem akce bylo též získat sympatie veřejnosti, aby se za zaměstnance obchodu postavila. Jenže se to nepodařilo. Poukazy na špinavé vekslácké peníze nezabraly. V dopisech novinám, televizi a rozhlasu občané poznamenali, že mnozí vedoucí prodejen potravin se obohacovali stejně nepoctivě jako veksláci, i jejich peníze jsou špinavé. Neobstál ani argument, že získali dražbou obchod cizí člověk, bude zaměstnance propouštět. Propouštět prodáváčky může i dosavadní vedoucí prodejny. Ale z propuštění netřeba mít strach. V oboru je trvale a tradičně nikoli přebytek, nýbrž nedostatek pracovních sil, takže propuštěná prodáváčka najde hned pro propuštění nové místo, snad jen o pár domů dál.

V Kroměříži šlo tedy o to, zda se vlády dohodnou a navrhnou, aby se konalo zvláštní dražební kolo jen pro zaměstnance obchodu a malých provozoven a aby se zaměstnancům poskytla možnost splácet polovinu vydražené ceny do pěti let. Za tento návrh se postavili prezident Havel a předseda české vlády Pithart. Byli však přehlasováni, návrh byl přijat jen z poloviny. Nebude žádné zvláštní dražební kolo jen pro zaměstnance podniků, dražba bude pro všechny zájemce. Ale dostanou-li zaměstnanci na dražbě obchod, budou moci zaplatit jen polovinu vydražené ceny a na druhou polovinu dostanou na pět let úvěr.

Na pozdějších tiskových konferencích předseda slovenské vlády Mečiar řekl, že nečisté peníze nezískávali jenom veksláci, ale i řezníci a zelináři, hostinští, vedoucí restaurací. Zdroj, odkud peníze kdo peníze získal, se nedá zjišťovat. Dávat přednostní kupní právo lidem v obchodech jen proto, že tam pracují, by byl nebezpečný precedent, který by se mohl vymstít při velké privatizaci. To by mohli zaměstnanci elekárny žádat, aby dostali elektrárnu za nižší cenu jen proto, že tam pracují. Všichni lidé musí dostat stejné podmínky.

Předseda české vlády Pithart připomněl, že lidé, kteří v dražbě získají obchod s potravinami, se budou muset zavázat, že po dobu dvou let nebudou měnit sortiment. O privatizaci je velký zájem. Ministerský předseda odhaduje počet zájemců, kteří chtějí podnikat, na 200 000 lidí.

Předseda federální vlády M. Čalfa konstatoval, že se vlády dohodly na společném stanovisku. Jejich návrh jde do Federálního shromáždění, jemuž náleží celý problém posoudit. S Federálním shromážděním je dohodnuto, že vzhledem k důležitosti zákona, věnuje návrhu vlády přednostní pozornost.

V Čs. televizi promluvil o malé privatizaci 2. října federální ministr financí V. Klaus. Odůvodnil, proč prodejny základních potravin nebudou smět dva roky přeměňovat svůj sortiment. Řekl, že by nebylo dobré, aby ve vesnici, kde je jen jedna prodejna základních potravin, ji někdo za týden zrušil a udělal z ní třeba kasino. Proto musí taková prodejna dva roky zůstat. Ale dvouleté omezení se týká jen prodeje základních potravin. Ministr dodal, že účast na dražbách bude na vstupenky. Kdo půjde na dražbu jen jako divák, musí si koupit vstupenku. Kdo půjde na dražbu jako kupec, rovněž si musí koupit vstupenku, ale ta bude dražší. Kdo na dražbě koupí, musí též den uzavřít písemnou smlouvu a do třiceti dnů vydraženou částku zaplatit. Jestliže podnik koupí zaměstnanci, kteří v podniku alespoň posledních dvanáct měsíců pracovali, rovněž musí do třiceti dnů polovinu vydražené ceny zaplatit a zbývající polovinu zaplatí ve splátkách do pěti let.

V České i ve Slovenské republice jsou ministerstva pro privatizaci. Tato ministerstva jmenují privatizační komise, které vymezí takzvanou privatizační jednotku, to jest objekt, který bude předmětem dražby. Privatizační komise usoudí, zda se vydraží jen prodejna Pramen nebo zda se spolu s ní vydraží i připojené výrobní družstvo. Někdy komise usoudí, že se prodejna a družstvo vydraží každé zvlášť. Provozní jednotky, které se na dražbě neprodají, se stanou předmětem dalšího jednání privatizačních komisí, které mohou snížit cenu nebo rozhodnout o rozdělení provozních jednotek na menší celky.

Dražby zahájí licitátor vyvolávací cenou, jejíž výše souvisí s tím, jak se hodnota dražené provozní jednotky oceňuje.

Sto let Marie Provazníkové

Ne, ke stovce jsem ještě nikomu nevinšoval a proto jsem dlouho přemýšlel, jak na to. Napadlo mne, že se k ní musí přistupovat pěkně polehounce, po špičkách, aby se nenarušilo její kouzlo, její křehkost, její hloubka, její pohádkovost.

Pak jsem ale prolistoval památník XI. všesokolského sletu a zastavil jsem se u fotografie



žela sletového průvodu, na kterém mezi činovnický Čs. obce sokolské, svižně, jako dorostenka, pochoduje rozesmátá, štěstím zářící sestra náčelnice Marie Provazníková. Zdraví davy přihlížejících, mávaje jim vstříc kyticemi, které jí do průvodu přinášeli vděční Pražané. Při pohledu na tuto fotografii jako bych slyšel melodie sokolských pochodů a radostné volání, kterým občané hlavního města sestru náčelnici zdravili.

A tu jsem si uvědomil, že tahle *stovka* je jiná, že se nedá pozlatit jen tichou intimní oslavou. Pod pestrým vñncem, uvitým sestrami z nejkrásnějších přání, který se k Tobě, sestro Marie, s kyticí bratří, převázanou stužkami obdivu a úcty, nesou na vlnách vzpomínek na nezapomenutelné chvíle na letenských pláních a na Strahově, zní pro nás a jistě i pro Tebe podmanivá hudba těchto dnů. Za ty Ti chceme poděkovat a za vše ostatní, co se v té Tvé *stovce* skrývá. Za Tvou neúnavnou práci pro Sokol a vlast, za nesmírné osobní oběti, které jsi hnula i národu celá ta léta přinášela. Od chvíle, kdy jsi jako sedmiletá žákyně vstoupila do karlínského Sokola a jako šestnáctiletá, už jako členka, převzala družstvo cvičenek, abys je naučila výmkům, vzepřením a točům na hrazdě, až do oněch dnů, kdy jsme Tě obdivovali na sletových náčelnických můstcích, odkud jsi s praporkem v ruce přelévala důvěru a jistotu, že vše dobře dopadne, do desetitisíců srdcí a duší sester na cvičišti, ladila jejich pohyby do oněch uchvacujících nástupů, do oněch fascinujících barevných proudů, ze kterých na ploše cvičišť, v obdivuhodné harmonii, tkaly překrásné, stále se měnící koberece. Se všemi sestrami, které se s Tebou dělily o burácející potlesk, který po každém vystoupení zazněl, budeme na Tebe vzpomínat. Byla to vždy Vaše velická společná vítězství. Ale připomeňme i Tvé zápasy mimo tělocvičen a cvičiště, které jsi musela probojovat sama. Bylo jich nemálo a jen Tvá láska k věci, síla ducha, vytrvalost a odvaha dokázaly v nich zvítězit. Stačí jen zavzpomínat na úsek kolem XI. sletu, kdy sokolské hnutí a výsledek sokolské práce chtěli zcizit komunisti. I v tvrdých utkáních s nimi jsi čestně obstála. A pak, když Tě situace zahнала do exilu, pustila jsi se ještě intenzivněji do práce. Nehledíc na své zdraví, hledala jsi nové cesty, posunovala cíl, podrobovala se novým zkouškám věrnosti myšlenky, jejíž pochodeň třímáš do dnešního dne.

Když jsem Ti, milá sestro Marie, před rokem v těchto novinách blahopřál ku Tvé devětašedesátce, považovala jsi to, jak jsi mi napsala, za rozloučení. Naznačila jsi, že jsi u konce svých sil, *ale* že bys chtěla ještě nějakým způsobem pomoci všem, kdož se snaží připravit Československo na změny v Evropě. Tohle *ale*, spojené s novým cílem, mi dalo naději, že protrhneš i cílovou pásku své *stovky*. A pak přišel maličko opožděný, ale o to vzácnější dar. Dar, který rozkymácel prudčěji kyvadlo Tvé životní síly: 17. listopad a to, co následovalo po něm. Přinesli Ti ho mladí, na které jsi v mlze beznaděje, jak jsi mi řekla na sletu v Curychu v 76. roce, v rozhovoru pro Svobodnou Evropu, spoléhala a ve které jsi věřila. Jim také platí především Tvůj odkaz v knize TO BYL SOKOL. K nim se též nesla zdravice a

Prezident Havel v New Yorku

Prezident republiky Václav Havel, provázen kancléřem Karlem Schwarzenbergem, poradci Martinem Bútorou, Sašou Vondrou a tiskovým tajemníkem Michalem Žantovským a zástupci dětí Ondřejem Lederem a Sylvii Kotlebovou, odlétl 29 září do New Yorku na shromáždění Spojených národů, věnovaném problematice dětí. Po návratu 1. října na tiskové konferenci na letišti v Ruzyni prezident řekl, že se na zasedání sešlo 71 vedoucích představitelů členských zemí světové organizace: králů, prezidentů, emirů a ministerských předsedů. Jednali o problému, že denně umírá ve světě 40 tisíc dětí a co udělat pro jejich záchranu. Před rokem 44. valné shromáždění Spojených národů přijalo úmluvu o právech dítěte, kterou 30. září prezident Havel podepsal.

Po přiletu do New Yorku se prezident setkal s belgickým králem Baudoinem a s bulharským prezidentem Žilevem. Na večeri v budově OSN měl neformální rozhovor s Violetou Chamorrovou, s britskou premiérkou Margaret Thatcherovou, švédským premiérem Carlssonem, norským ministerským předsedou Susem, s polským Mazowieckim a s mexickým prezidentem Salinasem. Za rozhovoru s kuvajtským emirem pozval emira do Československa. Po zasedání vyhledal prezidenta saúdskoarabský ministr zahraničí, s nímž bylo domluveno navázání diplomatických styků mezi Saúdskou Arábií a Československem, záležitost, která by v budoucnu mohla být pro Československo velmi významná.

Před hlavním dnem zasedání se prezident sešel s venezuelským prezidentem Perezem, který navázal na nedávná jednání o dodávkách ropy výměnou za čs. zboží. Prezident Perez přijal pozvání navštívit Československo. Na zasedání, které řídil kanadský premiér Mulro-

ney, postupně dostali slovo všichni představitelé států. „Já jsem tam pronesl projev“ — řekl Václav Havel — „sice v angličtině, ale přesto se zdá, že mně všichni rozuměli.“

Americký prezident Bush se nemohl setkat se všemi hlavami států, pozval k sobě do hotelu jen čtyři, ale mezi nimi byl i Václav Havel. Prezident Havel podal zprávu o situaci Československa, kterou prezident Bush vyslechl se zájmem a ubezpečil, že udělá všechno co bude v jeho silách, aby Spojené státy pomohly úvěrově nebo stabilizačními fondy Československu. Ocenil postoj Československa v záležitosti přepadení Kuvajtu.

Tiskový tajemník M. Žantovský novinářům řekl, že projev prezidenta měl zcela mimořádný ohlas, jeho hodnotu zdůraznila ve své řeči britská premiérka Thatcherová, francouzský ministerský předseda Rocard, kanadský premiér Mulroney a někteří reprezentanti zemí třetího světa.

K Havlovu setkání se zahraničním ministrem Saúdské Arábie došlo na základě projevu prezidenta Havla.

Na dotazy novinářů prohlásil prezident Havel za důležité jednání s venezuelským prezidentem a sblížení se Saúdskou Arábií. Prezidentovi Hondurasu, jenž dluží Československu asi 100 milionů dolarů, nabídl splácení dodávkami kávy a jiných produktů. S chilským prezidentem se Václav Havel sešel 1. října ráno, z organizačních důvodů se nepodařila delší schůzka. Vřelý rozhovor měl prezident Havel se německým prezidentem Weizsäckerem.

Prezidentův zájezd do New Yorku trval třicet hodin, z čehož je třeba odpočítat dvě osmihodinové cesty letadlem.

Ministr o změnách v čs. armádě

O situaci v čs. armádě podal branným a bezpečnostním výborům Federálního shromáždění 3. října zprávu federální ministr obrany, armádní generál Miroslav Vacek. Na částečné snížení vycvičenosti a bojeschopnosti armady mělo vliv zkrácení vojenské služby na 18 měsíců, odchod 700 (??) důstojníků a praporčíků. Polovina z nich odešla na vlastní žádost, čtvrtina nepodepsala vojenskou přísahu. 14 000 vojáků využilo zákon o civilní službě a odešlo z armády.

K 1. říjnu chybělo v armádě 40 000 vojáků základní služby.

Byl rozpuštěn bývalý politický aparát a vojenská kontrarozvědka. Z bývalých 3 164 politických pracovníků bylo k 1. říjnu 284 propuštěno, 1 035 přešlo na jiné funkce, 1 845 přešlo do správy kultury a výchovy. Po atestacích a reorganizaci vojenské kontrarozvědky odešlo 16 procent důstojníků a počítá se se snížením o 40 až 50 procent.

Veřejnost kritizuje kvalitu propuštěných vojáků z povolání. Co se toho týče, podle předběžného sociologického průzkumu je jen 10,5 procent vojáků z povolání kvalitních, o něž by armáda měla zájem. 25 procent bylo průměrných a 64 procenta podprůměrných. Mnozí propuštění vojáci z povolání podávají žádosti o návrat do armády, ale o tom se zatím neuvažuje.

Ministr Vacek mluvil též o možnosti zřídit generální inspektorát ozbrojených sil. Podle názoru poslanců by tuto kontrolu armády měl vykonávat parlament, podle ministra by měl být inspektorát podřízen prezidentovi. A měla by to být instituce jen dočasná, soudil ministr, dokud budou v armádě představovat špičku velení a masu vojáků z povolání lidé jeho generace, kteří — jak sám řekl — patří ke starým strukturám. Ministr Vacek se k těmto starým strukturám sám přiřadil a v průběhu zasedání dvakrát nabídl svou rezignaci. Setrvání v úřadu pokládá za dočasné a ukázněně se podřídí, jestliže se rozhodne, aby odešel.

V dotazech ministr oznámil, že ze 158 generálů odešlo 54, většinou do výslužby, někteří byli propuštěni. Další odpověď: Vojáci z povolání při odchodu ze služby do civilu dostávají jeden až šest hrubých platů, maximálně 54 000.

poselství, které jsme si s dojetím vyslechli na letošním sletu v Paříži. Když zazněl Tvůj hlas z tlampaží nad sletišťem, zdálo se nám, že jsi mezi námi. Vycítili jsme, jak ráda bys ještě, jako kdysi republika Masarykově, sloužila dnes republice Havlově. Ale nastal čas předat pochodeň, která dnes obzvláště jasně ozařuje Tvou tvář tem, kteří ponosou vysoko vztyčený prapor čistého sokolství a pravdy do příštích časů. Cestu jsi jim ukázala. Lubomír Kaválek

Vyšetřování 17. listopadu pokračuje

V Praze se sešla k prvnímu zasedání 15. října nová parlamentní komise, aby jako zcela nezávislý orgán s novými pravomocemi vyšetřovala příčiny a průběh události 17. listopadu 1989 a později. Komise dostala do vínku od předešlé komise spis o 18 700 stranách, na nichž jsou zaznamenány dříve zjištěné okolnosti případu. O prvním dnu podali komisi zprávu příslušníci vojenské složky Generální prokuratury. O den později odpovídali poslancům na dotazy, které se týkaly hlavně nechvalně známého pracovníka StB Živčáka, který pod jménem Růžička se i se svou spolupracovnicí Růžičkovou vloudil mezi nezávislé skupiny jako agent. O Živčákově řekl novinářům tiskový mluvčí parlamentní komise, že kdyby některé Živčákovy výpovědi byly pravdivé, nasvědčovaly by, že se události 17. listopadu nějak připravovaly. Ale je možnost, že všechno, co Živčák říká, je vymyšlené. Zjistit, kde je pravda, bude úkolem komise a zjišťuje to i Generální prokuratura. Dodnes se nenašla Živčákova spolupracovnice Růžičková, slehla se po ní zem.

S vyšetřováním komise nesouvisí, ale k 17. listopadu patří rozsudek, který 16. října vynesl vojenský obvodní soud v Praze, jehož předsedou byl major dr. Jiří Rybář. Odsouzení byli bývalý major Sboru národní bezpečnosti Petr Šesták, podplukovník Milan Kočí a podpraporčík Miloš Radimecký, obžalováni ze zneužívání pravomoci veřejného činitele. Všichni byli uznáni vinnými a odsouzeni: Šesták na 12 měsíců, Kočí na 8 měsíců, oba podmíněně. Radimecký dostal 18 měsíců nepodmíněně a byl odsouzen ke ztrátě vojenské hodnosti. Všichni byli příslušníky „Červených baretů“.

Na otázku, zda bude před komisí znovu povolán Vasil Mohorita, tiskový mluvčí odpověděl: Předpokládáme, že bude znovu pozván, ale komise je připravena ještě jednou vyslechnout většinu činitelů, kteří už byli vyslechnuti: Husáka, Jakeše, Štěpána, Hegenbarta a další.

Pracovníci prokuratury komisi informovali, že při zásazích proti demonstrantům v prosinci 1988 a v srpnu, říjnu a listopadu loňského roku bylo použito přibližně stejné množství vojsk ministerstva vnitra, ale přece jen byl jeden rozdíl: a to v tom, že loni 17. listopadu se na přímém řízení zákroku nepodílel člen StB. Komise se snaží zjistit, proč se tak stalo.

Komise je rozdělena do čtyř skupin. První se zabývá analýzou, druhá StB, případně i podílem KGB, KSČ a dalších politických stran, třetí zjišťuje přípravy legální části manifestace a čtvrtá posoudí činnost vojáků ministerstva vnitra a armády.

Reprezentant Bundeswehru v ČSFR

Ve dnech 16. až 19. října byl v Československu na oficiální návštěvě generální inspektor západoněmeckého Bundeswehru, admirál Dieter Wellershof. Při setkání s náčelníkem čs. generálního štábu gen. A. Slimákem jednali též o demokratizaci a humanizaci vojenské služby. V Brně admirál navštívil Vojenskou akademii a přednášel o ozbrojených silách v demokracii.

Ministr obrany Vacek odvolán

Prezident republiky Václav Havel odvolal 17. října armádního generála Miroslava Vacka z funkce federálního ministra obrany. Zároveň s odvoláním vyslovil prezident generálu Vackovi uznání za to, že jako ministr nedopusťl, aby bylo armády zneužito, že loyálně plnil všechny rozkazy a že zahájil zásadní přestavbu československé armády.

Proč přes tato ocenění musel generál Vacek z armády odejít? Vynutil si to výsledek vyšetřovací komise, která z pověření prezidenta Havla několik týdnů zjišťovala chování armády za listopadové revoluce. Prezidentova komise zjistila, že v týdnu po 17. listopadu, v době, kdy komunistické vedení starého režimu „složilo zbraně“ a vlastně se zhroutilo, kdy se na scéně objevila a moci ujala úplně nová politická garnitura, armáda a Bezpečnost neuznávaly situaci za prohranou a hotovily se případně vývoj zvratit. Přípravy k armádnímu zásahu se konaly v týdnu po 17. listopadu velmi intenzivně. Zásah se měl uskutečnit popřípadě i ve spolupráci s Bezpečností a s Lidovými milicemi. Na tiskové konferenci se konkrétně uvedlo, že od 16 hodin dne 24. listopadu byly hotovy zasáhnout proti „nepokojům“ vyčleněné jednotky armády. Generál

Vacek se na přípravách zásahu podílel. Osobně tenkrát dvakrát prověřoval, zda je v pohotovosti tankový pluk, jenž byl určen k zásahu v Praze. Je ovšem pravda, že generál Vacek nebyl sám, kdo se na přípravách k zásahu podílel. Někteří jeho tehdejší spolupracovníci jsou dodnes na vysokých místech v armádě. Zda tam zůstanou, je jiná otázka. Právě tak je zatím bez odpovědi otázka, zda přípravy k zásahu nezakládají podstatu trestního řízení. Generál Miroslav Vacek se z vlády do armády nevrací, nýbrž odchází do důchodu.

Na jeho místo byl povolán civilista, 58letý Luboš Dobrovský, jehož ministrem obrany jmenoval prezident Havel den po té, co byl odvolán generál Vacek. L. Dobrovský, rodák z Kolína, pracoval od r. 1959 v Čs. rozhlasu, působil i v Moskvě. V roce 1969 pracoval krátkou dobu v Listech a v Plameni, za normalizace byl vyloučen z KSČ a živil se jako čistě oken, skladník a topič. Byl jedním ze zakladatelů Charty 77. Spolupracoval při zakládání Občanského fóra. Do ministerstva obrany přechází z Černinského paláce, kde zastával funkci náměstka ministra zahraničních věcí. Luboš Dobrovský je po velmi dlouhé době první civilista jako ministr obrany.

Čs. útvar pro Perský záliv

Prezident Havel zastává názor, že je důležité, aby Československo přesvědčivě ukázalo, na které straně v současném konfliktu v Perském zálivu stojí. Proto dal před časem podnět k vytvoření zvláštního vojenského útvaru, který by se v případě potřeby akci v kritické oblasti zúčastnil. Prezident navrhl, aby byl zvláštní útvar složen ze zdravotníků a z expertů na identifikaci chemických zbraní. Tento útvar již několik týdnů existuje. Čítá 169 mužů a skládá se z chemického oddádu, čtyř technického a týlového zabezpečení, zdravotnické čtyry, spojovací čtyry a strážní rotý. Všichni příslušníci útvaru (66 důstojníků, 17 praporčíků, 86 vojáků základní služby) se

přihlásili ke službě dobrovolně. Po dobu nasazení se bude na příslušníky útvaru pohlížet jako na profesionály. Velitelem útvaru je 53letý plukovník ing. Ján Valo. V případě, že by došlo v Perském zálivu k použití chemických zbraní, je chemický oddad připraven poskytnout první pomoc.

Informace o útvaru podal novinářům tiskový přídělnec ministerstva národní obrany, plukovník ing. Taxa. Zmínil se i o tom, že se původní část útvaru, složená z dobrovolníků, vyměnila poté, co iracký Hussein vyhlásil válku za svatou. Někteří dobrovolníci po jeho prohlášení dostali strach a od útvaru odešli. Ihned se našli náhradníci, neboť — jak řekl plk. Taxa — zájemců o službu ve speciálním útvaru je dostatek.

Vyslání jednotky schválily 11. října zahraničně-politické výbory Federálního shromáždění. Prezident Havel už dal rozkaz, aby útvar odcestoval do Saudské Arábie okamžitě, jakmile přijde pozvání Saudské Arábie. Ta by ovšem musela pro čs. vojáky poslat i letadla. Finanční stránka, spojená s odesláním útvaru, je zatím nevyjasněna.

Útvar, vybavený tak, aby mohl samostatně fungovat, se na své poslání pilně připravuje. Cvičí ve Slaném.

Jednotku navštívili 12. října novináři. Byli informováni, že čs. chemici jsou schopni na jeden zásah očistit hektar území, zamořeného bojovými chemickými látkami nebo v jednom dnu uskutečnit chemický průzkum na ploše 400 až 600 hektarů. Jednotka má 59 automobilů — Tater 815 — k jejichž přepravě je zapotřebí osm obřích letadel typu Galaxie. Kromě aut a lidí potřebuje jednotka přepravit i 680 tun techniky a materiálu. Náklady na celou akci nemají přesáhnout částku 10 milionů korun.

Pokud se týče odletu, je v plánu, že v několika dnech by do Saudské Arábie odletěla rekonoskační skupina a po dvou či třídenním pobytu se vrátila a týden po jejím návratu by do Saudské Arábie odletěl celý útvar. K odletu by tedy mohlo dojít koncem měsíce října nebo v prvním týdnu v listopadu.

Naši v Iraku

Podle oznámení čs. ministerstva zahraničních věcí bylo do 9. října z Iráku evakuováno 460 čs. občanů. Zadržování jsou 53 naši občané. Zastupitelský úřad v Bagdadu je s nimi v trvalém spojení. Čs. chargé d'affaires jednal 8. října o jejich propuštění na irackém ministerstvu zahraničí. Iracký velvyslanec v Praze je informován o návrzích na řešení situace. Postup iracké vlády, která podmiňuje vydání výjezdových víz cizincům splněním kontraktů, je protiprávní, neboť znemožňuje cizincům volný odchod ze země. Mluví čs. ministerstva zahraničních věcí Luboš Dobrovský uvedl, že čs. ministerstvo u irackých úřadů již ostře protestovalo a připravuje další výjimečné diplomatické kroky.

Majetek Komunistické strany Slovenska

V Bratislavě informoval novináře o stavu majetku Komunistické strany Slovenska ministr kontroly Martin Hvozdič. Movitý majetek KSS činil 1 miliardu 300 tisíc Kčs, na úteček bylo na hotovosti 268 milionů, což oproti prověrce k 31. prosinci byl úbytek o 169 milionů. Při převodech majetku od ledna do května se prodával majetek bez znaleckých posudků za nízké ceny. V Nitře prodávali kalukulačky, získané za 7000 Kčs za 20 Kčs, stereorádia v hodnotě 6000 Kčs za desetinu. Majetek se likvidoval bez likvidačních protokolů. Ministr Hvozdič řekl, že bývalý Svaz socialistické mládeže měl k 1. červnu 560 milionů, v Čechách 800 milionů a společně federální majetek představuje částku 3,2 miliardy Kčs. Ministr Hvozdič považuje celý tento majetek za získaný neprávem.

Výzva studentů ke spoluobčanům

V polovině září t.r. vydala skupina mluvčích studentů z loňské listopadové revoluce a někteří mladí poslanci současného Federálního shromáždění a České národní rady (např. Marek Benda, Šimon Pánek, Monika Pajerová, Michal Sedláček, Jiří Dienstbier ml. a další) výzvu k čs. veřejnosti. V plném znění výzvu vysílala Svobodná Evropa v Mnichově, zatímco většina čs. sdělovacích prostředků ji uveřejnila zkráceně. Čs. televize se o ni zmínila, ale bod 2 výzvy opsala slovy „Žádají odstoupení některých činitelů“. Koordinační centrum Občanského fóra výzvu odsoudilo a tvrdilo, že Čalfa a Vacek mají jejich důvěru. Přesto se k výzvě bývalých mluvčích studentů spontánně přidalo mnoho studentů, celé fakulty, podniky i jednotlivci. Odvolání ministra Vacka, když se konečně prokázalo jeho nepřátelské chování v listopadu 1989, dává ovšem signatářům výzvy za pravdu.

Výzva, kterou studenští mluvčí adresují spoluobčanům, zní takto:

Naše země se nachází v nanejvýš neuspokojivém stavu. Mezi lidmi opět roste nedůvěra a strach z budoucnosti. Nelze nevidět polovičatost vývoje uplynulých deseti měsíců.

Za této situace cítíme, že je naší povinností předložit tuto výzvu. Je jen příznačné, že se podobá našim studentským požadavkům z loňského roku.

1) Žádáme důkladné vyšetření události 17. listopadu a jejich pozadí a zveřejnění všech získaných informací.

2) Žádáme, aby všechny státní orgány byly očistěny od těch, kteří nemají mravní či odborné kvality, nezbytné k výkonu svých funkcí. Prvním krokem na této cestě musí být rezignace předsedy vlády M. Čálfa, ministra národní obrany M. Vacka a člena předsednictva FS V. Mohority.

3) Žádáme důslednou ochranu společnosti a zvláště Úřadu na ochranu ústavy a demokracie před vlivem neprověřených příslušníků StB a spolupracovníků KGB.

4) Žádáme demokratizaci armády a očistění důstojnického sboru od neschopných a zkom-

promitovaných. Současně požadujeme vytvoření generálního inspektorátu a skutečnou prověrku vojenské kontrarozvědky.

5) Žádáme uznání III. odboje — odboje proti komunistické zvlsti. Žádáme vyměření spravedlivých důchodů politickým vězňům a považujeme za nutné upravit vysoké důchody bývalých funkcionářů.

6) Žádáme, aby byla rychle vyjasněna otázka majetku KSČ a jejich satelitních organizací. Je nepřipustné, že tyto organizace jej mohou stále využívat.

7) Žádáme, aby byla rychle nezávislým televizním a rozhlasovým stanicím umožněno vysílat. Žádáme, aby Čs. televize, Čs. rozhlas a ČTK informovaly veřejnost pravdivě a nezaopatě, kvalitně a profesionálně.

Vyzýváme spoluobčany, kteří souhlasí s těmito požadavky, aby svoji podporu vyjádřili způsobem, který sami uznají za vhodný. Případné ohlasy mohou zasílat na adresu:

Martin Klíma, Ruská 60, 101 00 Praha 10
nebo
Studentské listy, Bolzanova 7, 110 00 Praha 1

Marek Benda, Martin Benda, Jana Hybášková, Martin Klíma, Martin Kondrát, Libor Konvička, Monika Pajerová, Šimon Pánek, Miloš Rybáček, Michal Sedláček, Tomáš Šidlo, Šárka Štruplová, Lukáš Trojan, Jan Vidim, Jan Vild, Pavel Žáček, Jiří Dienstbier ml., Rudek Nováček.

Uznáváme právo studentů, aby byl slyšen jejich hlas. Proto jejich výzvu uveřejňujeme v doslovném znění. Podotýkáme však, že se necítíme oprávněni stavět se za jejich požadavek, aby byl odvolán ministerský předseda Marian Čalfa. Jestliže je jeho jediným proviněním, že byl členem KSČ, pak by se tento požadavek musel rozšířit o mnoho dalších postav současného Československa a nikoli jen na Čaltu, který — na rozdíl od druhých — byl v červnových volbách zvolen poslancem. Voličům jeho bývalé členství v KSČ zřejmě nevadilo.

30 obětí důlního neštěstí v Karvině

Na šachtě Barbora, která spadá k velkodolu 1. máj v Karvině, došlo 18. října v 16 hodin k výbuchu plynu. Barbora je druhá nejstarší šachta na Karvinsku a zároveň největší hlubinný důl. Exploze se udála mezi 8. a 9. poschodím, v hloubi asi 750 metrů pod zemí. 250 horníků bylo poplašeným zařízením z dolu odvoláno. Místo nich do postižené oblasti sfárali příslušníci záchranářských čet. Při prvním návratu vyvezli na povrch osm mrtvých horníků a tři těžce zraněné. Postupem hodin se bohužel počet zahynulých horníků zvětšoval až se dočasně ustálil na jednadvaceti. Úsilí záchranářů se soustředilo na devět horníků, kteří byli neznámí. Záchranářské čty se střídaly v práci dnem i nocí.

Na místo neštěstí přijely různé odborné komise ministerstev a úřadů. Federální ministr práce a sociální péče Miller, kterému byla podána zpráva o důlním neštěstí do Vietnamu, kde je na úřední návštěvě, nařídil ustavit zvláštní komisi, která na místě jednala s pozůstalými o jejich sociálních nárocích. Komise postupovala velmi citlivě při řešení nároků. Její péče se vztahuje na 56 sirotků, několik desítek vdov. Nejmladší obětí neštěstí je 19 letý René Hrdlica z Pecvaldu. Většina obětí je

ve věku od 20 do 30 let. Mezi postiženými jsou četní horníci ze Slovenska, z Čadce, Popradu, Trebišova a Bardějova.

Na tabuli šachty Barbora je vyvěšena kondolence prezidenta republiky Václava Havla, představitelů republikových vlád a ministerstev. Projevy účasti poslaly všechny doly v Československu. Soustrast vyjádřili i horníci z Polska a ze Spolkové republiky Německo.

Patnáct záchranářských čet riskovalo životy a zatím, co tak činily, 20. října odpoledne neznámí zloději vydrancovali jejich auta před šachtou. Projev hyenismu.

V neděli 21. října svolala havarijní komise tiskovou konferenci a oznámila, že už není naděje, že by některý z pohřešovaných devíti horníků mohl být ještě na živu. Smutná zpráva byla oznámena rodinám, z nichž některé přišly na šachtu. Celkový počet obětí neštěstí tím stoupal na třicet.

Nicméně i pak se ještě v záchranářském úsilí pokračovalo. Souběžně se prováděly i technické akce, potřebné k obnově těžby. V pondělí kolektivy denní služby už sfáraly.

Na přání rodin nebudou mrtvé oběti neštěstí pohřbeny ve společném hrobném hrobě, ale uloženy v domovských obcích.

Komunisté pořád nejbohatší stranou

Návrh ústavního zákona o navrácení majetku Komunistické strany Československa lidu je už hotov, řekl na tiskové konferenci 15. října tiskový tajemník Federálního shromáždění Zbyněk Fiala. Do 18. října má být vypracován zákon o převodu majetku bývalého Svazu socialistické mládeže. Federální ministryně kontroly Květoslava Kořínková oznámila, že majetek KSČ bude skutečně odevzdán těm, jimž byl sebrán, totiž lidu a bude využit pro účely školství, zdravotnictví a kultury. Bude rozdělen i majetek bývalé Národní fronty.

Pokud se majetku KSČ týče, ministryně Kořínková uvedla, že k 31. prosinci loňského roku užívala strana majetek v hodnotě přes 12 miliard Kčs. Z toho byly do poloviny roku převedeny do státní správy nemovitosti, které strana užívala, v hodnotě 4,5 miliardy. Dalšíh pět miliard byl majetek ze státních dotací, které strana v srpnu a v září tohoto roku odevzdala státu. Ne vždy podle pravidel, takže

dojde k další kontrole.

Komunistické straně zůstaly 2,5 miliardy, takže je nadále nejbohatší stranou u nás.

Na dotacích od státu KSČ získávala ročně na ochranu funkcionářů 80 milionů, na zvláštní telefonní síť 70 milionů, na školení pracovníků 40 milionů, což za minulých dvacet let představovalo úžasnou částku asi 20 miliard korun.

Strát po zmapování bývalého majetku Svazu socialistické mládeže, Svazu československosovětského přátelství, Národní fronty a Svazarmu rozhodne o přerozdělení. Svaz tělesné výchovy by měl majetek v hodnotě 19 miliard rozdělit sám mezi své základní organizace.

Vláda rozhodla, že majetek KSČ bude vlastněn bez náhrady. Vyvlastněný majetek by se měl využít i ke krytí nákladů, spojených se soudními rehabilitacemi. Počítá se nejméně s jednou miliardou Kčs.

Demagogický pohled na 17. listopad

Předseda Sdružení pro republiku — Republikánské strany Československa, dr. M. Sládek, překvapil novináře 27. září na tiskové konferenci oznámením, že cílem převratu 17. listopadu bylo zachovat socialismus, byť pod jiným názvem a s určitými reformami. Moc měla být předána pouze do rukou Charty 77. Součinnost mezi Chartou a zahraničím měl na starosti R. Hegenbart, vedoucí oddělení ÚV KSČ. Charta si založila v zahraničí vlastní nadaci, jejímž prostřednictvím propagovala jen vybrané členy; dr. M. Sládek uvedl jména V. Havla, J. Dienstbiera, R. Battěka. Veškerá moc ve státě je soustředěna do několika rodinných klanů — Havlových, Dienstbierových, Šabatových, Rumlových. Když se ministr vnitra Šacher dostal k osobním materiálům těchto rodin, hrozilo, že bude odhaleno spojení Charta — KSČ. Prezident Havel nechal jmenovat Jana Rumla ředitelem Ústavu pro ochranu ústavy a demokracie. Za šest týdnů jeho působení se na Federálním ministerstvu vnitra ztratilo 15 000 osobních spisů. Dr. M. Sládek dále tvrdil, že koncepce Občanského fóra byla dohodnuta už půl roku před převratem a má sloužit k rozbití jakékoliv opozice, totiž stran, jež Občanské fórum nemá pod kontrolou.

Sládkovy informace přijali novináři s nedůvěrou a jak ukázala pozdější reakce, označili je za demagogii. Deník Lidová demokracie však k nim poznamenal, že má v redakci k dispozici informace, které nepřímým sdělením předsedy republikánů potvrzují.

Prezidentův tiskový tajemník Michael Žantovský na pravidelné informační schůzce s novináři 2. října komentoval: Je otázka, zda vyhlášení pana Sládka spadá do sféry politiky nebo do sféry psychiatrie. V každém případě je chápeme jako určitou pěnu demokracie, která každou demokracii provází, nad kterou není zapotřebí se vzrušovat ani pozastavovat. O něco víc nám dělá starosti přístup některých sdělovacích prostředků, které tlumočily slova pana Sládka, přičemž ho nepožádaly o sebelepší důkazy, komentovaly jeho tvrzení a v jednom případě dokonce bez sebelepšíh důkazů dávaly jeho tvrzením za pravdu.

1400 horníků nesmí fírat

Generální ředitel čs. uranového průmyslu Příbram, dr. Jaroslav Svoboda, oznámil, že se do sedmi let sníží počet zaměstnanců uranového průmyslu o devět tisíc. Změna přípustné doby expozice pod zemí z 3200 na 2100 směn se letos dotkne asi 1400 lidí, kteří už nesmějí fírat.

Pro děti zahraničních krajanů připravuje prázdninové tábory ve vlasti čs. odborná organizace, která potřebuje předběžně zjistit počet zájemců. Tábory v červenci nebo v srpnu 1991 by byly pro věkové skupiny 10 – 14 let a 14 – 16 let, čtrnáctidenní a dovršeny třídenním pobytem v Praze. Navrhovaná cena 600 až 700 DM za stravování a ubytování, pojištění a cestování v ČSFR.

Zájemci nechť napíší administraci Českého slova celé jméno a věk dítěte, adresu, jazykové znalosti češtiny nebo slovenštiny. Další informace dostanou zájemci nejpozději začátkem roku 1991.

V Praze zemřel 23. září 1990 ve věku 82 let JUDr. Stanislav Prikrýl, rodák z Prostějova, bývalý advokát a činovník Národně soc. strany v Mladé Boleslavi. Dr. St. Prikrýl byl v únoru 1948 při komunistickém puči zatčen a dlouhá léta pak pro svůj odpor vůči komunismu persekčován.

Spotřeba léčiv u nás

Nedostatek léků je trvalý zjev, který vyvolává v Československu mnoho hněvu. Je ovšem pravda, že spotřeba léků je v Československu snad nadměrná. Dosahuje za rok částky přes sedm miliard korun, takže na jednoho obyvatele připadá asi 460 Kčs. Na 40 procent nemocných bere kromě předepsaných léků ještě další léky vlastní volby, o jejichž účincích se s lékařem neradí. Asi 15 procent občanů si samo určuje svou nemoc i léky. 60 procent občanů pokládá za samozřejmé, že jim lékař předepíše lék, o který ho požádají. Přes polovinu rodin dává dětem léky, aniž se ptá lékaře na mínění. Lékárný v Československu denně navštěvuje asi půl milionu pacientů. Domácí lékárníčky jsou přecpány léčivy, z nichž většina je přestárlá. Vysokou spotřebou léků se stává Československo před mnohé státy v Evropě. Některé druhy léků jsou trvale nedostatkové a nemají je ani nemocnice, sanatoria atd. Konzumenti nařikají jak nad nedostatkem léčiv, tak nad jejich kvalitou.

Americký fond končí činnost v Evropě

Americký fond pro československé uprchlíky (AFCR) končí v Evropě činnost. Americké imigrační úřady vzhledem k návratu svobody do Československa, kde už nedochází k politické perzekuci, přestaly dnem 1. dubna přijímat žádosti politických uprchlíků o emigraci do Ameriky, čímž Americký fond ztratil opodstatnění své existence.

Kanceláře AFCR v Paříži a v Římě přestaly fungovat již dříve. Kancelář ve Vídni 30. září vyřídila všechny imigrační případy beze zbytku. Kancelář v Mnichově také štěstí neměla, ale většinu žádostí o emigraci vyřídila. Zbytek a vůbec další agendu AFCR v Mnichově převzala pomocná organizace Tolstoy Foundation, Thierschstrasse 11, 8000 München 22, telefon 22 62 41. Organizace Tolstoy Foundation sama uvědomí žadatele o emigraci do Ameriky o dni, kdy budou pozváni k pohovoru, o rozhodnutí v jejich případech apod. Urgence a dotazy jsou zbytečné a jen ztěžují činnost organizace.

Všichni registranti AFCR v Mnichově byli písemně o změně uvědoměni. Mnohé dopisy se vrátily s poznámkou „adresát se odstěhoval, neznámo kam“. Zdá se, že většina se jich vrátila do Československa, aniž uznala za vhodné o tom AFCR uvědomit. Jejich případy se zamítají.

Nové poslání AFCR v New Yorku

Dne 8. října se předseda Správní rady AFCR, architekt Jan Hird Pokorný a prezident AFCR Vojtěch Jeřábek sešli v newyorské kanceláři Fondu se třemi členy československé vládní delegace, poslancem Federálního shromáždění a předsedou jeho zahraničního výboru, Pavlem Suchánem, náměstkem ministra zahraničních věcí ČSFR pro mezinárodní organizace, ing. Zdenkem Pirkem, a velvyslancem dr. ing. Jurajem Králíkem, stálým pověřencem ČSFR při OSN v Ženevě, který má rovněž na starosti krajauské styky ve Švýcarsku.

K druhé schůzce došlo dne 15. října v rezidenci stálého delegáta ČSFR u Spojených národů, velvyslance dr. Eduarda Kukana, když se shora jmenovaní vládní činitelé vrátili do New Yorku po několikadenní pracovní návštěvě ve Washingtonu.

Předmětem jednání byly úvahy, jakým způsobem by se AFCR mohl podílet na organizování pomoci Československu v různých oblastech po nadcházejícím skončení své činnosti na pomoc československým uprchlíkům. V jednáních se bude pokračovat.

Fond manželů Baťových

Kanadská organizace pro mezinárodní spolupráci oznámila, že ve jménu manželů Baťových založila fond pro financování projektů v zahraničí. Činnost organizace bude směřovat i do Československa.

300 000 dolarů na ekologický výzkum

Spojené státy poskytnou Československu 300 tisíc dolarů na řešení ekologického projektu Chabařovice v okrese Ústí nad Labem. Peníze jsou určeny na vypracování expertíz a alternativních řešení asanace skládky průmyslového odpadu z chabařovické Spolchemie. Dohoda o tom byla podepsána v Praze 16. října V. Meziřeckým za české ministerstvo životního prostředí a americkou velvyslankyní S. Templovou-Blackovou.

Favorit je dražší

Od 18. října se prodává auto Škoda 135 I. a 136 I. za 90 300 Kčs, Škoda 135 LS a 136 LS za 96 020, Favorit-Praktik za 90 100 Kčs. Je to v průměru zvýšení o 6 000 Kčs. V nově, zvýšené ceně není zakalkulována nedávná devalvace koruny, takže vbrzku se dá očekávat další zvýšení ceny favorita. Kdyby čs. vláda nezasáhla, byl by koncern Škoda schopen vyvézt všechny vyrobené automobily do ciziny. Současné zvýšení cen má za účel aspoň částečně snížit dluh koncernu Škoda Mladá Boleslav, který dosahuje částky 700 milionů Kčs.

Šest mrtvých na silnici

Na kraji obce Dubá na Teplicku došlo 16. října večer k velkému neštěstí. Západoněmecký nákladní automobil vyjel na druhou stranu vozovky, kde narazil na tři německé trabynty a jedno holandské auto. Ze zdemolovaných vozů záchranáři vyprostili šest mrtvých, mezi nimi jedno dítě. Proč došlo k vybočení nákladního auta se zjišťuje.

Československý ústav zahraniční

„Zůstal jsem sám, jako kůl v plotě. Manželka mi zemřela a toho věčného slunce na Floridě už mám za ty roky až po krk. Kdybych našel v Československu slušný pensionek, kde bych mohl ještě těch pár roků svého života v

L. KAVÁLEK

klidu dožít mezi lidmi, s kterými bych si rozuměl, hned bych balil kufr. Byl jsem teď krátce v Praze. Vzalo mě to u srdce, ale byl to tam samý cizinec. V hotelu, ani v restauraci jsem si nemohl kloudně pohovořit česky,“ povzdechl si jeden známý, s kterým jsem se sešel na letišti.

Vzpomněl jsem si na svůj nedávný rozhovor s ing. Ladislavem Opatrným, předsedou Československého ústavu zahraničního. I k němu a k jeho agilním spolupracovníkům ve Vrtbovském paláci v Karmelitské ulici na Malé Straně doléhají z řad krajanů, žijících v cizině, podobné hlasy. Pracovníci ústavu to považují za výzvu. Zařadili proto do rámce svého širokého programu na přední místo zřízení pensionů a útluků pro přestárlé krajany. Pro návštěvníky Prahy hodlají vybudovat kulturní a společenské středisko s hotelem, restaurací, přednáškovými síněmi a salonky, kde by se krajané cítili skutečně doma, mezi svými. Byla by to prakticky jejich druhá adresa. Už jenom uskutečnit tento projekt je úkol tak nesmírný, že vás jistě budou zajímat bližší podrobnosti o této instituci. Vy starší se možná ještě na Československý ústav zahraniční pamatujete. Vznikl v první republice a u jeho zrodu v osmdvacátém roce byl T. G. Masaryk, který mu, jako dík za účinnou pomoc Čechů a Slováků v zahraničí v boji za osvobození našich národů, dal do vínku pečovat o krajany v cizině a povzbuzovat jejich národní povědomí,

Kdo byli dr. Josef Polák a J. Herod?

V pražském tisku („Obrana lidu“ na jedné straně a „Mladá fronta“, „Lidové noviny“ na straně druhé) došlo k polemice o člancích Petra Radosty z nedávné historie. Nemáme po ruce všechny Radostovy články a proto nedáme činit žádné závěry. Chtěli bychom však upozornit, že v člancích P. Radosty, které jsme četli v chicagském „Bulletinu“ Čs. národní rady americké a v pražských „Lidových novinách“ jsou dvě zásadní chyby.

První se týká Josefa Heroda, jedné z prvních obětí komunistické totality, kterého Radosta představuje svým čtenářům mylně jako tajemníka dr. V. Krajiny. Josef Herod, jak jsme již psali v tomto listě v únoru r. 1986 a jak uvádějí nejméně dvě knihy, byl v letech 1945-48 krajským tajemníkem čs. strany národně socialistické v Ostravě. Před druhou světovou válkou byl horníkem a posléze tajemníkem KSČ. Jakmile však poznal, oč gottwaldovským a stalinským komunistům šlo, z KSČ vystoupil a učinil o tom veřejně prohlášení v ostravském nekomunistickém tisku. Před válkou a za války pracoval v ostravském Melantrichu a po válce obnovil v Ostravě se svými přáteli národně socialistickou stranu. Komunisté mu to však nikdy nezapomněli. Když v únoru 1948 provedli puč, StB Heroda okamžitě zatkla a podrobila obvyklému výslechu; ve dne v noci. V pátek 5. března došlo k prudké výměně slov mezi Herodem a estébky, během níž podle „oficiální“ verze Herod vyskočil oknem z třetího poschodí budovy policejního ředitelství na dlažbu a zabil se. Pracovník Melantrichu, který byl vyslýchán v soudní místnosti, viděl jen nohy z okna padajícího Heroda, s hrůzou něco vykřikl a omdlel. Herod byl tedy první obětí komunistů po puči. Jan Masaryk se zabil pádem z okna o několik dní později. Zatím nemáme ještě zprávu, že by nyní v ČSFR to někdo komunistům a celé veřejnosti připomněl.

Podobně se Radosta mylí, když ve svém článku o případu gen. Píky, ve kterém se jen tak mimochodem zmiňuje o dr. Františku Polákovi, poznamenává, že se dr. Polák vrátil ze sovětského GULAGU r. 1956.

Dr. Polák byl za předmnichovské republiky odborníkem na pracovní právo. Narodil se r. 1889 v Hostimicích pod Brdy. Za první světové války přešel na východní frontě rakouské linie a vstoupil do čs. legií na Rusi. Stal se pak členem Odbočky Čs. národní rady a byl mezi hlavními aktéry na legionářském sjezdu v Čeljabinsku, kde se legionáři rozhodli zahájit legendární Sibiřskou anabázi. Této historické kapitole věnoval také studii, kterou uveřejnil v exilu v USA — ovšem kromě řady jiných

zejména pak u mladých lidí. Ústav se jeho doporučením řídil a vykonal mnoho záslužné práce. Když pak nastala doba temna, doba totality, byl i ústav řadou tvrdých opatření ve své činnosti omezen a podřízen komunistickému ministerstvu zahraničí a jeho oficiální politice. Většina krajanů s ním v té době spolupráci rozhodně odmítla. Dnes se ČSÚZ vrací opět k původním tradicím masarykovským, jak to jeho představitelé vyjádřili na své valné hromadě v březnu tohoto roku, kdy bylo zvoleno nové předsedstavenstvo, nový správní výbor a přijaty stanovy, které jsou v podstatě stanovami z 35. roku. Vybírám z nich alespoň nejdůležitější ustanovení: „ČSÚZ je nezávislou, dobrovolnou, nepolitickou, všennárodní společenskou organizací, jejímž posláním je udržovat a všestranně podporovat rozvoj dobrých vztahů osob a kolektivů především české a slovenské národnosti, žijících trvale v zahraničí, s Českou a Slovenskou Federativní republikou v zájmu upevňování národní sounáležitosti, spolupráce v kultuře, ekonomice a všeobecně humanitárních oblastech života společnosti.“ Již jenom tento krátký výňatek ze stanov osvětluje celou paletu probíhajících i budoucí činnosti ústavu. Nejdále jeho pracovníci pokročili v oblasti osvětové podporou krajauských škol, které zásobují potřebnými učebnicemi a knihami klasické i moderní literatury. Letos ústav uspořádal při Karlově univerzitě v Praze a Masarykově v Brně dva úspěšné kursy českého a slovenského jazyka. Stejně jako stanovy, obnovuje Československý ústav zahraniční i nakladatelství s původním názvem KRAJAN a v dohledné době začne vydávat časopis — pravděpodobně pod názvem „Svět Čechů a Slováků“, ve kterém kromě literární náplně bude pravidelně informovat o svých aktivitách. Přejeme k nim hodně úspěchů.

spisků o Masarykovi, dělnické otázky a o svých zkušenostech v sovětských táborech nucené práce. Vstoupil mezi oběma válkami dokončil právnická studia a r. 1920 vstoupil do KSČ, ze které odešel, když se jejího vedení zmocnili na příkaz Kominterny Gottwald a jeho lidé. Když nacisté okupovali r. 1939 české země, odešel dr. Polák do Polska a vstoupil do právě se tvořící čs. jednotky. V září 1939 upadl do sovětského zajetí a z popudu Gottwaldových lidí byl zatčen NKVD, odsouzen na osm let nucených prací a odtransportován do Norilsku za polárním kruhem. Teprve v lednu 1942 mu bylo dovoleno vstoupit v Buzuluku do čs. vojenské jednotky. Rozhodnutím čs. vlády v exilu byl jmenován předsedou čs. vojenského soudu v Rusku. Nezůstal jím ani pět měsíců. Komunisté a sám generál Svoboda znovu proti němu popouzeli NKVD, které jej vyhlásilo z ubykací, aby to čs. vojáci neviděli, zatkl a poslalo do GULAGU na pět let. Zůstal v něm až do 5. prosince 1947. Po velkých obtížích a přes zákaz NKVD se dostal do Moskvy na čs. velvyslanectví, které jej ne příliš ochotně zařadilo do transportu do ČSR, kam se nakonec dostal přes rakousko právě v době, kdy tam probíhal komunistický puč. V září 1948 přešel dr. Polák hranice do Německa a v dubnu 1951 přijel jako uprchlík do USA. Napsal tam řadu historických studií, přičemž pracoval fyzicky v New Yorku. V říjnu 1971 zemřel. vnd

Nadace Charty 77

V Karlových Varech se 29. září skončil třídenní kongres východoevropských nadací Charty 77. Sto účastníků, mezi nimiž byli i zástupci Litvy, Estonska a Ukrajiny, rokovali o koordinační činnosti a o společné pomoci univerzitám, zdravotnictví a ekologii východoevropských zemí. Významným hostem byl spoluzakladatel nadací Charty, pan Georg Soros, který na fond Nadace věnoval milion amerických dolarů. Kongres byl uspořádán z podnětu švédské a newyorské nadace. Prezidentka newyorské nadace, paní Wendy Luersová, řekla novinářům, že nadace Charty pomohla v Československu nezávislému tisku, poskytla kapitál na Lidové noviny, Respekt a Studentské listy. V době voleb vybavila Koordináční centrum Občanského fóra výpočtovou techniku, sponzorovala setkání západních novinářů v Praze; v budoucnu chce Nadace přispět na tři ekologické programy pro tři vybraná města ze severních Čech, severní Moravy a Slovenska, zřídí výpočtovou centrálu a darovat kombatový nůž pro mozkovou chirurgii. Pomoc jistě vítaná a důležitá.

Tryzna k uctění dr. P. Drtiny

Na 16. říjen připadlo desáté výročí skonu dr. Prokopa Drtiny, bývalého ministra spravedlnosti a člena předsednictva čs. strany národně socialistické. Na tryzně, konané k uctění jeho památky, si účastníci rovněž připomněli nedožití 90. narozeniny dr. Prokopa Drtiny, který pod pseudonymem Pavel Svátý v rozhlasovém vysílání BBC v Londýně povzbuzoval za druhé světové války české a slovenské posluchače ve víře v návrat svobody do Československa. Dr. Drtina byl komunisty dlouho vězněn.

Diplomy po 42 letech

Vysokoškolským studentům ekonomie, kteří byli v letech 1948 a 1949 nezákonně vyloučeni ze studia, odevzdal rektor Vysoké školy ekonomické v Praze Věněk Šilhán 17. října v Karolinu diplomy inženýrů ekonomie.

Kulturní zprávy z domova a z ciziny

UNESCO, organizace Spojených národů pro výchovu, vědu a kulturu, udělila prezidentu Václavu Havlovi Cenu za výchovu k lidským právům 1990. Cena byla založena roku 1978 k 30. výročí Všeobecné deklarace lidských práv a od té doby se uděluje každé dva roky. ● Andy Warhol, zakladatel uměleckého směru, jemuž dala Amerika název Pop-art, má výstavu 80 sitotisků ve Valdštejnské jízdárně v Praze. Warholovi rodiče pocházeli ze Slovenska, Andy se narodil v Pittsburghu. Z Prahy bude výstava 18. listopadu přenesena do Drážďan, později do Budapešti, Bělehradu a Varšavy. ● Na bratislavských hudebních slavnostech byla 4. října v podání Maďarské státní filharmonie pod taktovkou dirigenta Adama Fischera provedena Bartókova Taneční suite a jednoaktová opera Hrad knížete Modrovousa. ● Knihy pro Československo: pod tímto heslem pracuje komise washingtonské odbočky Čs. společnosti pro vědy a umění, která knihy a periodika třídí do jedenácti kategorií, každá zásilka obsahuje jednu kategorii, která se po dohodě s kulturním atašé čs. velvyslanectví ve Washingtonu dr. Šetlíkem doručí některé akademické instituci v Československu. Jde o novější beletrii, vydanou v USA, odborné a vědecké knihy, učebnice psané anglicky, český nebo slovensky. Bližší informace poskytnou dr. Alexej Bořkovec, 12013 Kemp Hill Road, Silver Springs, MD 20902, USA. ● Rektori a děkani Karlovy univerzity, Vysoké školy ekonomické a Akademie múzických umění podepsali s ústředním ředitelem Čs. rozhlasu F. Pavlíčkem smlouvu o spolupráci. Budou společně vybírat, vzdělávat a vychovávat mladou inteligenci pro práci v rozhlase. ● Delegace Mezinárodní konfederace společností autorů a skladatelů, sdružující 140 společností ze 70 zemí světa, navštívila 5. října prezidenta Havla. Předseda Konfederace odevzdal prezidentu Havlovi zlatou medaili jako ocenění jeho práce pro lidská práva. ● Čeští novináři na praxi ve Spojených státech: na tři měsíce přijel pracovat v redakci deníku Newsday na Long Islandu u New Yorku Tomáš Smetánka z pražských Lidových novin. Z Mladé fronty v Praze bude Vladimír Matějovský pracovat v baltimorském deníku Sun a jeho kolegyně Ivana Štěpánková ve washingtonské odbočce deníku The Los Angeles Times. Jména dalších stipendistů nejsou ještě známa. ● Na výstavě 75 let národopisného muzea v Plzni jsou od 26. září k vidění archiválie, publikace, fotografie, ale i předměty denní potřeby našich předků. ● Vtip, humor a komika v lidových pohádkách se jmenoval mezinárodní kongres, uspořádaný ve dnech 25. až 29. září v bádenském Freiburgu, kde Ústav pro etnografii se už po desetiletí věnuje odbornému výzkumu pohádek. Škoda, že na kongresu chyběli naši badatelé pohádek, škoda, že na přidružené výstavě knih, ilustrací a loutek v Univerzitní knihovně chyběly české publikace a Jiří Trnka s jeho pohádkovým světem. ● Český ministr kultury Milan Uhde oznámil na tiskové konferenci v Praze 4. října, že knihkupci mají toho času na skladě za miliardu korun neprodejných knih. Spousta knih brání, aby se do prodeje dostávaly knihy čerstvé. Ministr oznámil, že právě vzniká Nadace Ivana Blatného, určená především na podporu mladých literátů.

DEKUJEME ZA VYROVNÁNÍ PŘEDPLATNÉHO

DOMA ZEMŘELI: Anna Dubčková, po krátké, těžké chorobě 29. září. Pohřbena byla v Slavičím údolí v Bratislavě 5. října za účasti rodiny, předsedy fed. vlády M. Čálfy, předsedy SNR F. Mikloška a předsedy slovenské vlády Mečiara.

KUS DOMOVA V ALPÁCH ČESKÝ PENSION MILAN

Celoroční lyžování, koupání, tenis, plachtění, koně, houby, tanec.

5700 Zell am See, Rakousko, Zellermoosstr. 75
Tel. 0043/6542/7113

Výlety Grossglockner, Kaprun, Salzburg, Innsbruck, Krimml

Tydenní Wanderkarte pro všechny lanovky v létě 280 Sch.
Česká kuchyně

Polopense od 30.- DM

zahájení zimní sezóny od 2. XII.
Píšte česky.

Pomlčka

IVAN KRAUS

Když si francouzská poštovní úřednice všimla adresy na mém dopise, zarazila s u názvu státu.

„Napsal jste omylem Tchecho-Slovaquie,“ řekla s úsměvem plným pochopení a chystala se rozdělovací známíčko škrtnout.

„To není chyba,“ řekl jsem, „to je nový název státu.“

„Československo“ se píše dohromady,“ upozornila mne a aby mi dokázala, že se opravdu mýlím a neznám název státu, z něhož pocházím, otevřela knihu poštovních předpisů a ukázala na nerozdělené Československo prstem.

Řekl jsem, že tak se skutečně Československo psalo donedávna, ale po revoluci se však oba národy nechtěly tísňit a rozhodly se pro pomlčku.

„Jenže my máme v předpisech tuto zemi bez pomlčky,“ pravila úřednice vážně.

Řekl jsem, že to bude zřejmě tím, že česko-slovenské úřady nestačily ještě sdělit změnu úřadům zdejší.

„Ale já mohu přijmout dopis jen s takovým názvem státu, jaký je v našich nařízeních,“ pravila úřednice a zakroužila opět tužkou nad státní pomlčkou.

Požádal jsem slečnu, aby známíčko neničila.

„Proč?“ podivila se.

„Protože název státu bez pomlčky by mohl mít pro můj dopis neblahé následky,“ řekl jsem.

Když jsem viděl, že nechápe, co by mohla škrtnutá pomlčka způsobit, vysvětlil jsem jí, že by se takový dopis mohl dostat v Praze do rukou poštáka, který na pomlčce trvá a kterého by škrtnutí mohl rozzlobit tak, že by dopis nedoručil.

Mezitím se za mnou vytvořila fronta lidí, kteří chtěli poslat dopisy do států bez pomlček.

K okénku přispěchal vedoucí. Chtěl vědět, o čem běží. Když vyslechl svou podřízenou i mou informaci o tom, že v zemi, do níž posílám dopis, žijí dva národy, řekl, že ve Francii žijí Bretonci, Korsičané i Baskové a jméno státu se přesto píše dohromady.

„Já jsem Belgičan,“ řekl muž vedle, „u nás žijí také dva národy, ale nepíšeme Bel-gique, ale Belgique, pane!“

Pochválil jsem počínání Belgičanů, ale problém se tím nevyřešil. Vedoucí pošty trval na tom, že adresa musí odpovídat nařízením, jinak posta nemůže převzít odpovědnost za reklamacce.

Žena stojící za Belgičanem řekla, že má švagra Švýčara a že by se Švýcarsko muselo roztrhat pomlčkami na kusy, protože v něm žijí čtyři národnosti.

Pak se k okénku prodral nějaký velký, silný muž v klobouku a zeptal se mne výhrůžně, zda si dovedu představit, jak by se musela psát jeho rodná Jugoslávie.

Řekl jsem, že si to představit umím, protože vím, kolik v jeho zemi žije různých národností, ale z opatrnosti jsem je raději nejmenoval, protože jsem nevěděl, zda muž je Srb, Chorvat, Slovinec, Makedonec, Bosňák nebo Černohorec.

Pak jsem dostal strach, aby pro pomlčku nedošlo na malé francouzské poště k nějakým třenicím nebo násilnostem a pomlčku jsem nakonec sám škrtnl.

Lidé stojící ve frontě si hlasitě oddechli.

Chvilí jsem si připadal jako hrdina.

Ale pak jsem zneklidněl.

Uvědomil jsem si totiž, že jsem dopis poslal na Moravu.

A tam jsou přece lidé stejně citliví jako v Čechách anebo na Slovensku.

Plánujeme

VÝSTAVBU PRODEJNÍCH DOMKŮ v ČSFR

Zájemci pište na adresu: **EWERTA**
mezinárodn. zprostředkování obchodů

Postbus 563, **NL-3430 An Nieuwegeln, Holland**

GENEALOG — Vyhledám v matrikách ČSFR pro Vás údaje o Vašich předcích. Píšte na adresu:

Ing. V. Hájek — **Třída SNB 77,**
CS-100 00 Praha 10

Malý oznamovatel

Překlady z češtiny do němčiny a do angličtiny a z obou řečí do češtiny provádí a úředně ověřuje **přísežný, soudní překladatel**

LADISLAV SANTIAGO DE LA CRUZ
Guerickerstrasse 21, 8000 München 40
tel.: 089/36 17 404 nebo 36 17 405

Zároveň pojištění (životní, úrazové), právní, povinné ručení, domácnosti atd.
pro **BAYERISCHE VERSICHERUNGSKAMMER**

Úředně ověřuji překlady.

Poskytuji porady při žádostech o propuštění z čs. občanství, při žádostech o německé státní občanství, při zápočtu let do Rentenversicherung. Vysokoškolsky vzdělaná, přísežná soudní překladatelka

ELIAN S O T T

Musikantenweg 4, 6000 Frankfurt/Main 1
Tel.: 069/44 64 20

od 17-19 hod. mimo soboty a neděle
Prosím o písemné nebo telef. spojení.

PŘEKLADY * INFORMAČNÍ SLUŽBY

— Překlady pro žadatele o azyl — Úřední spisy — Tlumočení — Porady v životních otázkách

Překlady a tlumočení z češtiny do němčiny — ruštiny a naopak provádí a ověřuje veřejně ustanovený a přísežný, pro soudní a úřední účely připuštěný překladatel a tlumočnick s velkou praxí. Pomohu při kterémkoliv problému.

Antonin Mareš

Schleishheimerstrasse 14

8000 München 2; tel: 089/523 46 69

Ubytování ve Vidni vám poskytne MIROSLAV SEĎA

Wien 1070, Westbahnstr. 18

Tel.: (222) 93 88 112 nebo 64 57 415

Cena od 28,- DM za osobu

Zn.: „Pro turisty“ č. 26-IX 90

Ubytování v Praze

nabízím celoročně 2 pokoje, jednolůžk. a dvou-lůžk., ústřední topení, koupelna. Do centra 15 min. městskou dopravou

Ubytování v Norimberku

DM 46 — 120/den pro 2-6 osob

(byť 1:1) s kuch., koup., balkonem, parkoviště, 3 min. k podzem. dráze

Helnz Fischer

Grüntenweg 14/IV

8500 Nürnberg 50

Zn.: „Celoroční ubytování v Praze“ č. 18-IX-90

— Pronajmu na delší či kratší dobu 2 pokoje, kuchyň, kout, WC, koupelnu, s ústředním topením pod uzavřením, 2-3 lůžka, tiché prostředí, v blízkosti metra, 25 min. od Muzea

Zn. „Seriozní jednání“ č. OB-011-X-90 —

Pěkné a moderní ubytování v Praze ve dvou-lůžkovém pokoji, 7 min. metrem od Václavského nám. v klidném prostředí. Cena 15 DM za osobu. Na značku do admin. TL nebo CH-Bern, tel.: 031/54 15 36

Pronajmeme chatu I. kategorie v Nizkých Tatrách-Tále pro 6 osob.

Ing. Miroslav Rekáč, Benádova 5,

974 00 Banská Bystrica, ČSFR

Zn. „PRAHA“ č. 13-X-90 —

Koupím v Praze komfortní, družstevní 3 nebo 4 pokojový byt včetně garáže. Platím devizami.

Zn.: „Žiji v Bavorsku“ č. 4-IX-90 —

48letá středoškolačka, děti již z domu, hledá partnera s humanitním zájmy

Zn.: „Charakter“ č. 7-IX-90 —

65/165 Čechošvýčarka, vdova, plnoštíhlá, hledá intel. partnera se společnými zájmy o kulturu a cestování, který trpí samotou jako já.

Zn.: „Praha je teď krásná“ č. 10-IX-90 —

Osmělá, 62/164, která ráda cestuje, hledá přítele ze záp. Evropy k výměnným vzájemným návštěvám. Stav a věk nerozhoduje. Ozvi se.

Poplatek do 30 slov 20 DM, za dvojí otištění 30 DM, pro zámoří US dol. 15, při dvojnásobném otištění US dol. 20. Poplatek zašlete zároveň s objednávkou. V odpovědích uvádějte na obálce zřetelně značku tučně vytištěnou s následujícím číslem. Jinak nemůžeme zaručit doručení. Uzávěrka 25. předcházejícího měsíce.

Zn.: „Byl na 1-2 roky“ č. 17-IX-90 — Pronajmu nový byt, 3 plus 1, I. kat. v Praze, autem 10 minut, metrem 25 min. do centra, na dobu 1-2 let.

Zn.: „Svoboda“ č. 15-IX-90 — Český inženýr, obor meliorace, 15 let praxe, hledá uplatnění, příp. několikaměsíční brigádu v zahraničí. Mluví anglicky.

Zn.: „Pražáčka“ č. 20-IX-90 — 37/170, zdrav, sestra se special. štíhlá, pohledná, společenská, se ráda seznámí s charakt. mužem sport. typu do 45 let. Prosím foto.

Zn.: „Původem z Prahy“ č. 23-IX-90 — 47/164, vdova z Kanady hledá pro nedostatek příležitosti seznámení s upřímným mužem, který má zájem o rodinný život (dětí 15, 21).

Zn.: „Pouze NSR“ č. 24-IX-90 — 26 letá SS z Prahy, na návštěvě u otce v NSR manželstvím zklamána, ráda by se seznámila s mužem dobrého charakteru a podobných zájmů. Mam syna 1½ roku, miluji děti, jsem dobrá hospodyně, věrná, netoužím po majetku, ale po rodinném štěstí. Nejsem náročná. Věkový rozdíl 10 - 15 let nebo dítě ve vlastní péči není překážkou. Prosím foto, výměním

Zn.: „Jen ve skrytu srdce“ č. 29-IX-90 — doufám, že tímto způsobem najdu kultivovaného, upřímného přítele, který ještě zna hodnoty jako takt, věrnost, spolehlivost, který ví, že mnohé v životě pomijí, ale stejně jako já věří, že v každém srdci je kus dobra a touha po lásce. Hledá Tě středoškolačka s urovní, 59/160, žijící ve Švýcarsku, pro dny všední i sváteční. Sedmáťkou přeci není všem dnům konec

Zn.: „Amerika volá Evropu“ č. 1-X-90 — 26letý kluk z USA hledá pro nedostatek příležitosti touto cestou seznámení s dívkou (znalost angličtiny vítána), která má smysl pro humor, ale také se nebojí životních překážek

Zn.: „Vzájemné porozumění“ č. 2-X-90 — 47letá středoškolačka s 11letým dítětem hledá charakterního, kultivovaného, sportovně založeného partnera přiměřeného věku ke společnému životu ve třech. Žijeme v jižním Německu.

Zn.: „Přijemny podzim“ č. 3-X-90 — Optimistickou a poctivou družku z BRD či Švýcarska hledá 69letý vdovec, sportovec-intelektuál. Bez dětí a závazků!

Zn.: „Jen vážné nabídky“ č. 4-X-90 — 26/170 SS, černovlasá, veselá Moravanka s německým občanstvím (krátkou dobu v NSR) hledá solidního partnera pro založení rodiny. Miluji děti, přírodu, ráda cestuji a sportuji. Věk ani stav či státní příslušnost nerozhoduje. Prosím foto, ráda výměním.

Zn.: „Australia, Kanada, USA“ č. 6-X-90 — Slovenka, 46/168 hledá dobrého muže za účelem vážného zasnámení.

Zn.: „Zdravotní laborantka“ č. 7-X-90 — 44letá tmavovlasá, 165/65, finančně nezávislá, mluvící anglicky, německy, bydlící v ČSFR, t.č. pracovní v zahraničí, hledá k vážnému seznámení partnera, trvale žijícího na Západě

Zn.: „Odpovím všem“ č. 8-X-90 — 62/165 hledá muže přiměřeného věku k vzájemným návštěvám Prahy a obráceně v západ. Evropě.

Zn.: „Hledám nový život“ č. 9-X-90 — Rozvedený, 40/184 Čecho-Kanaďan se synem hledá životní partnerku ve věku 34-40 let se smyslem pro upřímnost a odpovědnost.

Zn.: „Zcela sama na světě“ č. 10-X-90 — Budu vděčná, najdu-li muže, který by mi daroval klidný domov bez hmotných požadavků. Jsem 67letá penzistka v rozvodovém řízení.

Zn.: „Nejraději JČ a ZČ venkov“ č. 11-X-90 — Žiji za mořem, jsem štíhlá, SS, 37/178. Hledám pohlednou ženu do 30 let s morálními hodnotami, bez závazků a mající smysl pro humor, která ráda vaří a chtěla by být ženou v domácnosti — není podmínkou.

Zn. „Foto“ č. 12-X-90 — 45/170/69, rozvedený středoškolák, žijící v NSR, pohledný, tichý, skromný, finančně nezávislý, by rád poznal dívku pro společné žití. Dálka nerozhoduje.

Zn.: „Šikovná - PhDr. z Brna“ č. 14-X-90-Větim, že najdu dobrého přítele (věk 50-60 let), se kterým budu ráda poznávat sebe i krásný svět kolem nás.

ČEMU SE DOMA SMĚJÍ

Prezident Havel přjel z výletu a v parčíku před nádražím v Praze uviděl občana, který se tam pásal na trávě.

„Človče, co to tu děláte?“, divil se prezident. „Vždyť to vidíte, pasu se. Moc nevydělám a po tom zdražení...“, začal občan vysvětlovat.

„Ale to není možné,“ rozhorlil se prezident. *Sáhl do peněženky a se slovy „tady máte a jděte se párkrát někam pořádně najíst“ mu dal stokrunu.*

Za týden přjel z výletu ministr financí Klaus. V parčíku před nádražím uviděl občana, který se tam pásal na trávě. Šel k němu a oslovil ho. „Podívejte se,“ řekl občanovi, „tady máte korunu, sedněte si na tramvaj a jedte až na konečnou stanici. Tam je trávy mnohem víc a je šťavnatější.“

*

Debatovali denní hosté v pražské hospodě, ve kterém výrazovém prostředku by se dalo nejlíp nazvat Československo.

Zvůžil návrh, že by nejlépe vyhovovala morseovka, protože v té je těch čárek nejvíc.

Sešli se ve Spojených národech v New Yorku prezidenti Bush, Mitterrand a Havel a u kávy si povídali o svých starostech.

„Mě trápí jeden choulostivý problém,“ svěřil se Bush. „Mám dvacet tělesných strážců, z nichž jeden je nespolehlivý a já nevím, který.“

„U mne je to něco podobného,“ přidal se Mitterrand. „Mám dvacet milenek, jedna je mi nevěrná, ale já nevím, která.“

„To je neuvěřitelná shoda, jak si jsou ty problémy podobné,“ začal povídat Havel. „Já mám dvacet poradců, jeden z nich je chytrý, ale já nevím, který.“

Upozorňujeme,

že **Svaz bývalých československých lékařů v zahraničí** se sídlem v BRD byl uznán jako **veřejně prospěšný**.

Naše koncepce a základní idea přátelsky kontakt mezi lékaři, pocházejícími z Československa (bez ohledu na národnost), vzdělání v oboru i na úseku medicínské etiky.

Prosíme kolegy, kteří mají zájem o členství a účast na III. sympóziu ve dnech 26.-28. 4. 1991, aby se obrátili na adresu:

Svaz československých lékařů v zahraničí Z.S.

Verband der ehem. tschechoslowakischen
Aerzte im Ausland e.V.

Dr. med. O. Zoufaly, Brenzstrasse 2,
7265 Neuobach

Dr. med. J. Vasicek, Schulstrasse 20
7176 Braunsbach

PEČLIVÉ ubytování přímo u metra Flora. Jednolůžkový pokoj 20 DM, dvou — 32, troj — 39.

Oldř. Mlejnková, Vinohradská 138

CS-130 00 Praha-Vlnohrady, tel.: 02-73 68 37

Zn.: „V ČSFR v Brně“ č. OB-01-X-90 — Dlouhodobě pronajmu dům na bydlení nebo jako kanceláře, 2 místnosti (po 40 metrech čtverečních), 5 míst. (po 18 m čtverečních), kuchyně, restaurace pro 28 lidí, salonek pro 16 lidí, 3 koupelny, 1 sprcha, 2 WC, předzahrada, zahrada, terasa, garáž. Zcela nově vybavení. Prodej možný.

Zn.: „Vysoké Tatry“ č. OB-02-X-90 — Nabízím soukromé ubytování v blízkosti Vys. Tater, Poprad-Tatry-nádraží. Nenes Hans 2-3 pokoje pro 6-7 osob, moderně zařízení, s plynovým topením a možností použití kuchyně.

Zn.: „Hledám domek“ č. OB-03-X-90 — Hledám co nejdříve max 30 min. od Prahy nový (renovovaný) domek, polovinu dvoudomku (Berounka, Sázava atd.) na kraji vesnice či na samotě. Platím také v markách.

Zn.: „Mistr kuchař“ hotelová škola, mluvící anglicky, 35 let praxe (7 let na Blízkém a Středním východě) hledá uplatnění.

Ladislav Andryšek, Havlíčkova 1273

CS - 753 01 Hranice, ČSFR

tel.: ČSFR 642 3103

Zn.: „Práci v Evropě hledá“ č. 13-IX-90 — 29letý, svobodný, Čechokanadán, udržbař s pětiletou praxí v Kanadě. Práce všeho druhu — instalatér, elektrikář, truhlář, malíř, řidič — kdekoliv v Evropě. Dohoda jistá.

Zn.: „Oblast Chicago“ č. 30-IX-90

Absolvent čs. hotelové školy v Mariánských Lázních má zájem o roční stáž v oboru kuchař — číšník, nejraději v oblasti Chicaga. Znalos: jazyků: anglicky, německy (státnice) a španělsky.

REALKOSUL obstarává

— matriční, archivní a jiné úřední doklady včetně ověření,

— navrácení občanství a majetku emigrace, postižené po únoru 48

— prodej nemovitosti a správu majetku.

REALKONSUL, Box 33, CS-11800 Praha

Zn.: „Brigáda“ č. 16-IX-90 — 19letá studentka, VŠ, z Karviné hledá krátkodobou brigádu nebo výpomocí v průběhu celého roku.

**absolut
pazdgra**

Geschoft
Kreuzplatz 20
CH-8008 Zürich

für Versicherungs-, Finanz- und Unternehmensberatung
sowie Immobilienhandel und -vermittlung

01/932 32 22 Telefax 01/932 52 03

Vyřídíme za Vás navrácení vyvlastněného majetku v ČSFR

RESTITUČNÍ ZÁKON

Nutno uplatnit do doby 6 měsíců od platnosti t. zákona (t. j. 1.11.90)

Postrádáte-li kld, lesy, vodu, čistý vzduch, navštivte nás. Nabízíme Vám českou kuchyni, ubytování v útulných pokojích se snídaní za 20 DM

Týdeň dovolené s plnou penzí za 259 DM
Víkend pátek - neděle 80 DM s plnou penzí
Na Vaši návštěvu se těší a zve

Jaroslav Holub
Gaststätte „Zum Hirsch“
Arolser Str 17, 3538 Marsberg-Canstein
Tel.: 02993/615

ČESKÉ A SLOVENSKÉ KNIHY

vydané v ČR i v exilu, gramodesky, reprodukce a další Vám obstará **Zásilková služba knih:**

Mirka Vychytil, Postfach 102336,
D-6000 Frankfurt/M.- Napište si o seznamy

Ve Vašich finančních záležitostech zdarma poradí nezávislý finanční poradce
Máte-li zájem o
— ušetření určité částky měsíčně díky využití státních dotací, daňových úlev atd.,
— výnosné úložky kapitálu v zahraničí,
— koupi nebo stavbu nemovitosti;
— zabezpečení svého stáří,
— informace o nemocenské reformě,
— prověření a srovnání Vašich pojistek,

pak se obraťte na
Vlastimír Broda

Konrad-Adenauer Str. 7, 5000 KÖLN 90
Tel.: 02203/33293 nebo na kancelář (německy)
RVP—Finanzdienstleistungen, Paulstr. 21, 5300
Bonn 1, tel.: 0228/656981-3

V malebné předalpské krajině
ALPENGASTHOF RABENKOPF
(8113 Ried bei Kochel am See, tel. 08857/208)
má pro hosty moderní, hotelové ubytování s
výbornou restaurací, s videňskou a českou
kuchyní (oceněnou odbornými časopisy)
Možnosti horolezeckých a lyžařských tur, vy-
letů a rybaření. Vhodné prostředí pro prázdní-
nový pobyt na zdravém vzduchu.
Jen 65 km, od středu Mnichova, 20 km od
Garmisch-Partenkirchenu
Vyžádejte si nabídku, rádi posloužíme.

Český pension „Praha“

v malebném prostředí Bavorského lesa
zve krajany z celého světa
k prožití příjemné dovolené
D-8490 Cham, Ludwigstr. 11, Postf. 1465
Cena od 25,- DM Tel. 09971-40158

Krajané v celém světě, v pojištění, v podnikání,
financování, půjčkách, prodeji a koupi lékař-
ských prací a jiných firem, Vám neutrálně poradí
AGENTUR PAZDERA
Kreuzplatz 20, CH-8008 Zürich
Tel.: CH: 01 932 32 22; BRD: 00411-932 32 22
Provoz 24 hod. denně, o nedělích i svátcích

Dědictví čs. občanů ve Švýcarsku a NSR

vyřizuje firma

AGENTUR PAZDERA
tel.: ze Švýcarska: 01-932 32 22
tel.: z Německa: 00411-832 32 22
telefax: 01 - 932 52 03

ANTIKVÁRNÍ I NOVÉ ČESKÉ KNIHY PRODÁVÁ A KUPUJE

Alois Čížek

37, Avenue Joseph Segrettin,
F - 93220 GAGNY, Tl. /143-88-24-68
France

Víte, že češtinu je možno zvolit místo jiného
povinného cizího jazyka jako **maturitní předmět**?
Děje se tak v rámci ministerského vynosu o
přesídlených žácích z východoevropských zemí,
takže Bafög a garanční fond jsou možné
Adresa školy s internátem:
Dietrich Bonhoeffer-Gymnasium,
Postfach 780, 4010 Hilden, tel. 02103/49900.

CINOVÉ FIGURKY — odlevám 71 druhů cino-
vých figurek z historických, přes 50 let starých
forem — vojačky, indyany, betlem, zvířátka,
stromy, přívěsky. Hledám spolupraci s prodejci
totoho sortimentu.

Miloslav Albrecht jr.,
P. box 24,
CS — 293 01 Mladá Boleslav, ČSFR.

UMĚLECKÉ KOVÁŘSTVÍ

Krbové soupravy, mříže, osvětlovadla, kliky,
panty, kovové ploty. Nabízím výrobky vysoké
řemeslné a výtvarné kvality, velké množství
vlastních návrhů a dokumentace.
Hledám spolupraci s architekty, staviteli,
obchodníky atd.

Dobroslav Vochvest, ČSSP 1019,
293 01 Mladá Boleslav, ČSFR

ÚDRŽBA HROBŮ

Nabízím údržbu hrobů Vašich drahých zemře-
lých na celém území Čech. Pište na adresu:
Karel Šebek
Pod Svahem 25
CS-147 00 Praha-Braník

Novinka Prahy — slavnosti piva

Pád komunistického režimu v Československu přináší pro „normálního“ občana více starostí než radovánek, ale radovánky se najdou, či spíše se začínají hledat. Patří k nim první pražské Slavnosti piva, které se konaly na Výstavišti (dřívější „Julda Fulda“) od pátku 19. října do neděle 21. října.

Praha, kde má vaření piva, ale i jeho prodej staleté tradice, napodobila mnichovský Oktoberfest a vykročila s püllitrem piva v ruce do Evropy. Podobně, byť skromnější oslavy českého nápoje, o němž bývalý ideolog komunistické strany Vasil Biřák v rozhovoru pro západní tisk prohlásil, že je tekutým chlebem národa, se připomínaly každým rokem na dočasně v městě chmele Žatci. Ale nebylo to ono...

Leč i při organizování pražského Bierfestu se projevila česká hašteřivost, protože účast odmítly některé jihočeské pivovary. Proč? Zřejmě proto, že se v Českých Budějovicích před časem konalo něco podobného. Jinak ostatní pivovary pochopily, že je potřebné se na prvním pražském Bierfestu prezentovat; zúčastnily se i slovenské pivovary a dlužno dodat, že se v konkurenci takových pivovarnických kolosů, jako je Plzeň nebo Smíchov, nemusely nijak za své pivo stydět.

Potvrdilo se tedy známé pivovarnické přísloví, podle kterého sládek pivo vaří a šenkýř dělá. Mnohý z návštěvníků byl proto překvapen, jaké vůbec pivo se čepuje ve východních Čechách. K poznání bylo nespochybně značek a jen se potvrdilo, že by se v prodejnách měl nabízet širší sortiment, aby se vyhovělo různým chutím.

Škoda jen, že souběžně s pražským svátkem piva „běžel“ podobný festival piv v Cannes, takže zahraniční pivovary oblesaly Prahu aspoň pivem v plechovkách. Snad se podaří

přilákat zahraniční konkurenci v příštím roce. Čechy mají jeden z nejkvalitnějších chmelů na světě a daří se pomalu zlepšovat i kvalitu sladovnických ječmenů. A český sládek ruce zlaté má. Mělo by jít více o Slavnosti piva s širším obchodním zákulisím.

Doprovodný program měl být velkorysý. Jaká byla skutečnost? Pořadatelé špatně odhadli návštěvnost a tak jen horní část Výstaviště nestačila zájmu. Od rána do večera stály před pokladnou fronty a milovníky piva neodradilo ani pětadvacetikorunové vstupné. Na místa u stolu ve Sjezdovém paláci, kde byly improvizované hospůdky jednotlivých pivovarů, se na místo u stolu muselo čekat, ale podobný obrázek se nabízel i u stánků venku. Fronty byly nejen na pivo, ale i na nepostradatelné uzeniny. Tisíce lidí, proudících od stanice tramvaje, potvrzují, že takováto akce v Praze chyběla.

Když už chtějí být Češi světoví, tak pěkně „zgruntu“, takže na pražském Bierfestu byla i Erotická restaurace, kde obsluhovaly prsaté divčiny s nahoře bez. Jenže hned první den, aniž se ohlíželi na padesátikorunové vstupné, vzali čeští pivaři erotickou hospodu útokem a bylo po sexu. Škodolibí milovníci zlatového moku se pak svorně shodli na tom, že tato obsluha by dokonce měla být povinná v těch českých hospodách, kde točí břečky a ne pivo. Jako nápad to není špatné, ale mám obavy, že bychom tolik slečen, ochotných shodit horní svršky, pro devastované hospody nedávného monopolu Restaurace a jídelny prostě nenašli.

Pražský Bierfest se narodil. Do svého jmenovce v Mnichově má nesporně hodně daleko, ale je to vykročení povzbuzující a co nebylo, může být příštím rokem. Životaschopnost prokázal.

L. Sprok [Prahu]

Drobné zprávy z domova

Praha. V katedrále sv. Víta byl 16. října při slavnostní mši uveden do úřadu apoštolský nuncius Giovanni Coppa.

Benešov. Stoupenci čs. anarchistického hnutí přijeli 6. října na černo vlakem z Prahy a uspořádali u hlavního nádraží protest proti zdražení železniční dopravy.

Bratislava. Na shromáždění dětí a rodičů navrhl 23. září slovenský ministr kultury Ladislav Snopko, aby v místě nedaleko Bratislavy, kde se spojují hranice Československa, Maďarska a Rakouska, vzniklo neutrální území, určené dětem.

Železná Ruda. Při namátkové kontrole na trati z Plzně účtoval jeden prodáváč nákup v hodnotě 194 Kčs částkou 291 korun, druhý místo 66 korun napočítal 180 korun a třetí místo 27.50 Kčs žádal rovnou stovku.

Ostrava. Ředitel Krajské správy SNB pplk. Jiří Sušil vyhlásil ultimátum, že nepoklesne-li do 10. října zločinnost, zmocní policisty užít ve službě všechny prostředky, i střelnou zbraň. Na vzrůstající kriminalitě se podílejí Romové 16 procenty, ačkoli tvoří v populaci jen 1,5 procenta. Ze 36 osob, zavražděných letos, usmrtili 12 Romové. Mají na svědomí čtvrtinu znásilněných žen.

Klatovy. Ve hřbitovní kapli v nedalekých Němčicích vypálil lupič okenici a odnesl dřevěnou sošku z roku 1620 - škoda je desetitisícová. V roce 1985 bylo vyloupeno 40 památkových objektů, loni bylo těchto případů 79 a letos už přes tři sta se škodou přes 12 milionů Kčs.

Čáslav. Na vojenském letišti se 2. října zřítíl letoun L-39 ZA. Pilot zahynul, byl to pilot 1. třídy s obrovskými zkušenostmi. Nelze říci, zda šlo o selhání techniky či člověka.

RESTAURANT HIRSCHGARTEN

Návštěva jedné z nejkrásnějších výletních restaurací zůstane pro Vás zážitkem

K naší staročeské a myslivecké kuchyni
točime plzeňské a budějovické pivo

Velká terasa s výhledem
na jelení zahradu a minigolf
Salonky od 10-70 osob
pro rodinné slavnosti a hostiny.
Otevřeno denně kromě pondělí
od 11.00-23.00

Na Vaši návštěvu se těší

Rodina Koubova
Elisabethenschneise
6380 Bad Homburg Dornholzhausen
Tel.: 06172 - 33525



V SAMÉM SRDCI
SAN FRANCISCA



Restaurant

685 Sutter/Taylor

(415) 441-5678

Plzeň. Policie po týdenním pátrání dopadla pachatele, kteří brutálně napadli a okradli řidiče tureckého kamionu. Pachateli byli manželé romského původu, staří 35 a 22 let. Jsou ve vazbě, řidič v nemocnici.

Frýdek-Místek. Honosný palác z mramoru a skla, bývalý okresní sekretariát KSČ, se stal učilištěm pro posluchače ekotechniky — tato fakulta pro výchovu ekologů nemá ve světě obdoby.

Hranice na Moravě. Před železniční stanicí Drahotuše doslo 3. října ráno ke srážce jednoho vagonu rychlíku Termal s rychlíkem, který protisměrem vezl brance. Tři zranění byli po odborném ošetření propuštěni do domácího léčení.

Praha. Od 1. října se místo zrušených Okresních správ SNB vytvořily Okresní správy VB, vbrzku budou místo Krajských správ Krajská velitelství. Opatření prý sníží řidičí aparát.

Praha. Druhé stavební bytové družstvo Praha 4 uspořádalo 26. září konferenci o výstavbě bytů formou nástaveb a vestaveb. 120 účastníků konference zastupovalo 14 národních výborů a 72 bytová družstva z celé republiky. Je tisíce domů, které by se daly touto formou využít a do 3-4 let by se tak vyřešil problém nebydlících.

Praha. Při zákroku padesáti policistů proti veksákům na Václavském náměstí a okolí ve dnech 10.-12. září bylo zabaveno přes půl druhého milionu korun, přes 12 700 tuzexových korun, 470 000 lir, na 15 000 marek a 23 000 dolarů.

Karlovy Vary. Lázně odvádějí ročně do státní pokladny 1,5 miliardy korun, ale rozpočet města je pouhých 125 milionů korun, takže se nedostávají peníze na opravy divadla a nepřijde-li dobrodinec se 140 000, nebude divadlo příští rok hrát.

Praha. V Lindnerově ulici bylo 4. září otevřeno první soukromé reálné gymnásium v Československu. Zájem o školu byl tak veliký, že po náročných přijímacích zkouškách byl přijat každý pátý uchazeč, do učitelského sboru z třiceti jeden.

Bratislava. Do konce července bylo nezaměstnaným na Slovensku vyplaceno 9 milionů korun. Avšak koncem srpna už hodnota podpory překročila částku 25 milionů korun.

Štětí. V severočeských papírnách byl v době prázdnin uveden do provozu nový, 150 m vysoký komín, který měl zlepšit ovzduší. Nový komín, jehož stavba stála 27 milionů korun, nefunguje a ovzduší se nezlepšilo.

Bratislava. Křesťansko-demokratické hnutí zřídilo novou cestovní kancelář Paxtour, zaměřenou na návštěvu poutních míst u nás i v zahraničí.

Uherský Brod. Česká zbrojovka inovovala 9mm samopal, který v konkursu na výzbroj amerických policistů zvítězil. Prodává se i v Německu a ve Skandinávii. Zbraň snadno prostřelí standartní neprůstřelnou vestu. Pistole čs. policistů má totiž prostřelit pneumaticku na vzdálenost 50 m.

České Budějovice. V Jihočeském kraji chybí 4000 středních a nižších zdravotnických pracovníků. Sestry odcházejí z kraje, mnohé do Německa. V současné době 33 sestry jsou na cestě do Rakouska.

Opava. Pro 117 studentů nové filozofické fakulty začal 8. října první vysokoškolský rok. Fakulta, zatím součást Masarykovy univerzity, je myšlena jako základ Slezské univerzity.

Praha. Tramvaje budou až do konce roku jezdit po celých 24 hodin se zapnutými světly, aby se zjistilo, zda zapnutá světla ovlivňují bezpečnost provozu.

Praha. Letos byla rekordní úroda pšenice, žita, ječmene a ovsu. Poprvé v historii byl výnos v Čechách nad 5 tun. Kukuřice bude méně, přesto by měla letošní celková úroda obilnin dosáhnout asi 12,5 milionu tun zrna.

Písek. Do podzimních voleb se přihlásilo 11 stran s 211 kandidáty, takže 21 700 voličů bude mít si z čeho vybrat. Volí se 30členné zastupitelstvo.

Vítězství, ale i prohra v boji o účast na „ME“ 92“ ve Švédsku

V mezinárodní kopané jsme vstoupili do období, ve kterém se na plné obrátky rozjiždí kvalifikační boje o postup na mistrovství Evropy r. 1992 ve Švédsku. Ze 35 reprezentačních týmů, které se přihlásily k tomuto vrcholnému podniku starého kontinentu, mají přímou účast v závěrečných zápasech osmi nejlepších zajištěnou pouze Švédové (pořadatelé), zbývajících 34 bylo rozloženo do sedmi skupin, z nichž jen vítězové získají „letenky“ k božím evropské fotbalové elitě.

Naši fotbalisté měli sice namáhavou cestu na mistrovství světa r. 1990 v Itálii (střetli se s Belgičany, s Portugalcí, Švýcary a Lucemburčany), naštěstí se však kvalifikovala první dvě mužstva; nyní, kdy se prosadí pouze první tým tabulky, to nebude snadné. Vždyť v I. skupině kvalifikace jsou: mistři Evropy z r. 1964 Španělé, evropští přeborníci z r. 1984 Francouzi, navíc pak Island a Albánie.

V premiéře kvalifikace o postup na fotbalové mistrovství Evropy r. 1992 ve Švédsku zvítězilo sice čs. národní mužstvo před vyprodaným hledištěm (30.300 diváků) stadionu TJ Jednota VSS Košice nad Islandem 1:0 a získalo tak dva velmi cenné body, ale velká sláva to v žádném případě nebyla. Ačkoli nový trenér čs. týmu Milan Máčala (se svým asistentem Milanem Lešickým) měl k dispozici osm hráčů, kteří tak úspěšně reprezentovali čs. kopanou na letošním světovém šampionátu v Itálii, jejich výkon zůstal na hony vzdálený hře, jakou tehdy předvedli na Apeninském poloostrově. Mužstvo mělo sice po většinu zápasu hru zcela ve své moci, nedokázalo se však prosadit proti houževnaté, přímo elastické obraně soupeře, který byl skvělý v osobních soubojích. „Zlatou“ branku utkání vstřelil ve 43. minutě prvního poločasů (se čtrnácti góly) nejlepší kanonýr 1. rakouské fotbalové ligy Václav Daněk (hráč přeborníka Rakouska FC Tirol Innsbruck), když po šestém rohovém kopu rozehraném Moravčikem (z francouzského prvotního mužstva AC St. Etienne) dostal ideální přihrávku od Luboše Kubíka (z italské Fiorentiny) a rybičkou překonal islandského brankáře Sigurdssona; oslavil tak úspěšně návrat do čs. reprezentace.

„Takový už je fotbal. Dokud vedete jen 1:0, dáváte soupeři šanci,“ prohlásil trenér Máčala na tiskové konferenci po utkání, když k tomu odal: „Kdyby hrál Knoflíček (hráč mužstva německé Bundesligy St. Pauli Hamburg — nemocen!) zřejmě by to vypadalo trochu jinak, asi by se víc hrálo po křídle. Jenže museli jsme vařit z toho, co jsme měli k dispozici.“

Pařížské zklamání

Už druhé kvalifikační utkání čs. fotbalistů v Paříži s Francouzi potvrdilo, jak náročná a trnitá cesta bude na mistrovství Evropy ve Švédsku. Čs. národní mužstvo prohrálo 1:2 a ztratilo tak oba velmi cenné body. Jeho defenzivní taktika praktikovaná plnou hodinu nemohla mít naději na úspěch. Teprve krátce po té, kdy v 60. minutě překonal Jean-Pierre Papin (z mužstva Olympique Marseille) čs. brankáře Jana Stejskala a Francie vedla nad Československem 1:0, „otevřeli“ naši fotbalisté hru a snažili se hrát útočně. Jejich úsilí bylo korunováno o 19 minut později, kdy Ivo Knoflíček (hráč St. Pauli Hamburg) dal hlavou zcela regulérní branku, anglický rozhodčí George Courtney ji však neuznal (prý pro předchozí faul). To mohlo být vyrovnání, a kdo ví, jak by zápas dopadl. Vždyť do jeho konce chybělo už jen jedenáct minut. Místo toho — tři minuty na to — po hrubé chybě jinak výborného čs. obránce Miroslava Kadlece (z mužstva 1. FC Kaiserslautern) zvýšil Papin vedení domácích na 2:0. Naši fotbalisté vsadili pak vše už jen na útok, tři minuty před koncem Skuhravým (hráčem italského Janova) snížili na 1:2, ale to také bylo vše, čeho mohli ještě dosáhnout. „To byl vtíp roku — branka byla zcela regulérní, navíc pan rozhodčí byl benevolentní k hrubým přestupkům Francouzů,“ prohlásil po střetnutí Ivo Knoflíček. Co však tomu řekl nestranný pozorovatel, redaktor italského odborného sportovního deníku La Gazzetta dello Sport? V článku nadepsaném „Papin batte Skuhravý e Kubík“ (Papin poráží Skuhravého a Kubíka), mimo jiné napsal: „Vítězství Francie je zasloužené, přesto nutno poznamenat, že anglický rozhodčí Courtney neuznal ze záhadných důvodů Knoflíčkovu regulérní branku. To byla velmi důležitá chvíle zápasu.“

Tabulka I. kvalifikační skupiny

1. Francie	2	2	0	0	4:2	4
2. Španělsko	1	1	0	0	2:1	2
3. ČSFR	2	1	0	1	2:2	2
4. Island	4	1	0	3	4:5	2
5. Albánie	1	0	0	1	0:2	0

Příští utkání bude 14. listopadu v Praze: ČSFR — Španělsko.

Neslavný start čs. fotbalových mužstev v „pohárové Evropě“

Čs. fotbalovým týmům se už po dlouhá léta v evropských pohárových soutěžích klubových

celků nedaří. Neuspěli v minulých sezónách, kdy měly ve svých řadách fotbalové hvězdy, a tak ani nepřekvapilo, že zůstaly věrně špatné pověsti i tentokrát — v sezóně 1990/91, kdy desítky těch nejlepších hráčů odešly na zahraniční angažmá. Ze čtyř čs. prvotních mužstev, která zasáhla do bojů „fotbalové Evropy“, zůstávají „ve hře“ pouze dvě: Dukla Praha a Inter Bratislava, a to snad jen proto, že měla za soupeře mužstva z „fotbalové vývojových zemí“. Dva nejzkušenější týmy: Sparta Praha a Baník Ostrava však neuspěli a byly vyřazeny hned v úvodním kole.

V hlavní soutěži — v „Poháru mistrů evropských zemí“ prohráli Spartánci s přeborníkem SSSR Spartakem Moskva jak doma tak i v sovětské metropoli 0:2, když v obou zápasech byla problémem střelba. Vždyť například v prvním utkání na pražské Spartě mělo domácí mužstvo deset velkých gólových šancí, ani jednu však neproměnilo. V moskevské odvetě vydrželi Pražané plnit taktické plány svého trenéra Václava Ježka pouze v první půli, pak se však dopustili mnoha chyb, kterých soupeř dovedl chladnokrevně využít. Příliš neosmlnili ani dva „legionáři“: Američan Steve Tritschuh (hrál za Tampa Bay Rowdies na Floridě) a černý Zambijec Timothy Mwitwu (Kabwe Warriors), kteří byli v porovnání se sovětskými protihráči pomali. Po debaklu s týmem Steuau Bukurešť v 1. kole ročníku 1988 a loňské prohře v Sofii (ve druhém kole s bulharským mistrem Sredec) je to tedy třetí neúspěch Spartánů v PMEŽ.

Neuspěl ani ostravský Baník, který byl v úvodním kole „Poháru UEFA“ vyřazen předním anglickým týmem Aston Villou (trenérem je trenér čs. národního mužstva na mistrovství světa v Itálii dr. Jozef Vengloš), když prohrál jak v Birminghamu 1:3, tak i doma na Bazalech 1:2. Před domácím publikem zasvítla Baníku jiskřička naděje, když ve 42. minutě Nečas získal ostravskému mužstvu vedení 1:0, vše však svědenci trenéra Jaroslava Gvirtlera zpakali po změně stran, kdy v rozpětí čtyř minut (od 53.-57. minuty) dostali dva góly (ten na 1:1 dal irský reprezentant Mountfield, na 1:2 byla vlastně branka Staše) a to znamenalo konec účasti v „Poháru UEFA“. V čem vidět příčinu porážky? V první řadě v rozdílné fyzické kondici obou mužstev a pak v houževnatosti a soustředěnosti anglického soupeře na boj po celých devadesát minut.

Lucemburská blamáž

Bratislavský Inter, který byl nejlepším týmem letošního jara a v konečném pořadí 1. čs. ligy ročníku 1989/90 obsadil velmi čestné třetí místo, hraje v nové sezóně po odchodu několika svých es (Moravec a L. Luhový odešli do francouzského FC Martigues a Hroš do FC Apeton v Rakousku) průměrnou, ba možno říci někdy dokonce podprůměrnou kopanou. Vrchol nemohoucnosti se však dostal v prvním utkání úvodního kola Poháru UEFA, kdy svědenci kdysi slavného čs. reprezentanta Jozefa Adamce prohráli na hřišti lucemburského mužstva Avenir Beggen 1:2, po hře, která

byla skutečně fotbalovou ostudou. V odvetném utkání na bratislavských Pasienkách sice Inter deklasoval svého lucemburského amatérského soupeře 5:0 a zajistil si účast ve 2. kole, „kopaná superlativů“ to však ani tentokrát nebyla. V každém případě musí svůj výkon o třídu zlepšit, aby v souboji se svým druhým soupeřem v soutěži Poháru UEFA — předním týmem německé bundesligy 1. FC Koln z Kolína nad Rýnem — čestně obstál.

Stejně platí i o pražské Dukle, která sice vyhrála ve své premiéře soutěže „Vítězů národních pohárů“ nad mužstvem z Malty Sliema Wanderers oba zápasy: ve Sliemě 2:1, na pražské Julisce 2:0, proti zhuštěné obraně soupeře se však dosti těžce prosazovala. „Postup nás těší, snad pomůže tomu, abychom hráli důstojnější roli v naší lize,“ prohlásil po pražské odvetě trenér vojáků Ivo Viktor, když k tomu dodal: „Sliema urputně bránila, s takovým soupeřem by si stěží poradilo i mnohem zkušenější mužstvo, než jakým je teď Dukla.“ V boji o účast ve čtvrtfinále proti Dynamu Kyjev je však pražská Dukla jen v roli outsidera.

Čtyřicáté výročí procesu s čs. hokejisty

Před čtyřiceti léty — přesně 5. října 1950 — zasedlo před Senátem Státního soudu v Praze na Pankráci jedenáct hokejových internacionálů (většina z nich mistrů světa z r. 1949 a jeden jejich přítel, v té době nájemce restaurace „U Herclíků“), kteří byli obviněni, že „zamýšleli zůstat v cizině a pracovat pro zrádnou emigraci a americké špióny, s nimiž už vešli ve styk“. Inž. M. Boža Modrý, který vůbec s mužstvem ani neměl do Londýna na mistrovství světa odletět — byl se jen se svými kamarády na letišti rozloučit — dostal 15 let, Gustav Bubník 14 let, Vladimír Kobranov 10 let, Přemysl Hajný 1 rok, Josef Jirka 6 let, Václav Roziňák 10 let, Stanislav Konopásek 12 let, Jiří Macelis 2 roky, Zlatko Červený 3 roky, Antonín Španinger 8 měsíců, Josef Štok 8 měsíců a Mojmir Ujčík 3 roky. Tento „monstrproces“ s hokejovými reprezentanty byl nepochybně jedním z těch četných záměrně inscenovaných procesů z let 1949-1954. Nelíší se v ničem a ničím od obdobných politických procesů — v účelu: zastrasování, v dosahu žaloby, průběhu hlavního přelíčení, výši trestů i v hrubém a vědomém porušování zákona. Celá obžaloba byla uměle vykonstruována z rafinovaně sestavených protokolů Státní bezpečnosti. Když jsem se nedávno zeptal jednoho z odsouzených — Stanislava Konopásku — jak přijal tehdy rozsudek, odpověděl mi promtne: „V první chvíli jsem se tomu vlastně smál. Nevěřil jsem, že může něco takového existovat. Že mě někdo může odsoudit za domněnku, protože rozsudek zněl, že „Soud nabyt předsvědčení, že kdybychom bývali do Londýna jeli, tak bychom tam bývali zůstali“. Čili já jsem to bral s humorem, v prvním momentě jsem to považoval za legraci. No, v příštích dnech jsem si teprve uvědomil, jaká je skutečnost.“ Většina odsouzených čs. hokejistů prošla mnoha vězeními, pracovními tábory, kde hlad byl denním hostem. Všichni však — až na Božu Modrého, který zemřel na následky věznění v roce 1963 — přežili žalář. Na amnestii se sice dostali z vězení, ale i pak byli hlídáni, nikdo o ně nestál, každý se je bál přijmout do zaměstnání, aby se neříkalo, že se spojil s nepřáteli lidově-demokratického režimu.

V Essenu Martina Navrátilová bez konkurence

Naše devítinásobná wimbledonská přebornice Martina Navrátilová je stále tenistkou světové extratřídy. Potvrdila to znovu jen několik málo dnů před svými 34. narozeninami

v německém Essenu, kde se stala vítězkou tzv. II. ročníku „Nokia-mástru“, v jehož finále deklasovala Janu Novotnou ve dvou setech 6:2 a 6:1. Na 6.000 diváků v přeplněné Grugahalle nevycházelo z úžasu nad precizní hrou této nejspěšnější tenistky historie, která měla skvělá první podání, vynikající returny, výborné prohozy, i pěkné loby a za pouhých 51 minut ukončila tuto skvělou tenisovou show. Její finálová soupeřka (která v semifinále po velmi dobrém výkonu vyřadila loňskou vítězku francouzských přeborů Španělkou Sanchezovou 7:5 a 6:4) zůstala tentokrát za svým standartním výkonem. Chybí jí — řekl bych — v první řadě tenisový klid, mnoho ztrácí svou ukvapeností, v každém případě umí víc, než v Essenu proti Martině Navrátilové ukázala. Martina Navrátilová inkasovala 200.000 dolarů, poražená Jana Novotná 100.000 dolarů.

Novinářům na turnaji v Essenu Martina Navrátilová řekla, že po skončení soutěže navštíví na pár dnů svou sestru Janu, která bydlí v Bonnu, studuje tam zubní lékařství a hraje za klub RTHC Bayer Leverkusen. A na otázku, jaké má pro příští rok plány, Martina řekla: „I v příštím roce budu mít podobný program, jaký jsem měla letos. To znamená, že nepojedu na každý turnaj, ale soutěže si budu vybírat. Nebudu hrát například na mezinárodních přeborech Austrálie v Melbourne, protože turnaj — v lednu — je pro mne příliš blízko, nebudu ještě rozehraná. A naopak mezinárodní mistrovství Francie v Paříži je zase blízko Wimbledonu, kde chci i v příštím roce hrát přední roli. Mnohé turnaje už mne netěší, ale Wimbledon mne zase láká, — nu, uvidíme.“

Třetí triumf I. Lendl v Tokiu

„V květnu 1991 zasednu znovu na trůn nejlepšího světového tenisty, bez ohledu na to, kdo na této první příčce žebříčku ATP právě bude!“ Tak sebevědomý jako snad nikdy předtím byl Ivan Lendl na tiskové konferenci po skončení Grand Prix turnaje v Tokiu, který rozhodl pro sebe, když po semifinálovém vítězství nad současnou tenisovou jedničkou Švédem Stefanem Edbergem 7:5 a 6:3, porazil v závěrečném utkání i Němce Borise Beckera 4:6, 6:3, 7:6 (7:5). V duelu s Beckerem, který podle názoru expertů měl mimořádně skvělou úroveň, začal Lendl velmi špatně a prohrával v úvodní sadě už 1:5. Pak se však vzpamatoval a už na konci prvního setu bylo jasné, že má šanci tohoto svého soupeře (kterému více vyhovoval rychlý, téměř nereulární povrch kurtu) porazit. A to se mu nakonec po zlepšeném prvním podání, skvělých prohozech, výborné hře na síti a především vynikajících returnech (kterými likvidoval velmi nebezpečná podání) podařilo. Dostal za to 122.700 dolarů. Lendl, který tak vyhrál letos pátý turnaj Grand Prix (grandslamovský turnaj mistrovství Austrálie v Melbourne, soutěže v Miláně, v Torontě, na Queens-clubu a nyní v Tokiu), sám prohlásil, že to byl nyní v Tokiu jeho nejlepší výkon od turnaje Queens-clubu v Londýně.

Zármutek v Berouně

V pátek 5. října zemřel v Praze ve věku 82 let (a o šest dnů později se s ním přátelé navždy rozloučili v Berouně) František Nekolný, jehož jméno je úzce spjato s čs. rohovnickým sportem třicátých let. Tento odchovanec BC Smíchov, který reprezentoval ČSR na letních olympijských hrách r. 1928 v Amsterodamu, se zařadil o něco později nejen mezi nejpobulárnější čs. sportovce, ale i přední evropské profesionální boxery welterové váhy. Nezapomenutelné zůstaly až do dnešních dnů jeho dvě střetnutí: o titul mistra Evropy v pražské Lucerně proti Belgičanu G. Rothovi i jeho duel na hřišti AC Sparty na Letné s Francouzem Arvelerem, po kterých dostal přezdívku „Česká mlátička“. Čest budiž jeho památce.

Slovan se vrátil na první příčku

Fotbalisté bratislavského Slovanu mají v 1. čs. lize nejstálější formu. V 9. kole zvítězili doma nad 1. FC Nitrou 1:0 a dostali se znovu na první místo v tabulce. Mají 14 bodů (a skóre 19:7), jednobodový náskok před Unionem Cheb, který stačil před domácím publikem s bratislavským Interem jen remizovat 0:0. Třetí v pořadí - se 12 body - je nečekaně Dukla B. Bystrica, která vyhrála nad Sigmou Olomouc 1:0.

Senzace na Rýnu

Fotbalisté bratislavského Interu, kteří jsou v současné době až na 14. místě 1. čs. ligy, se v Kolíně nad Rýnem postarali o velké překvapení, když v úvodním utkání 2. kola Poháru UEFA zvítězili nad předním týmem německé bundesligy 1. FC Koln 1:0 a jdou tak do domácí odvety (7. listopadu) s velkými nadějemi.

K. Dráždanský

VAŠATA E VAŠATA E VAŠATA E VAŠATA E VAŠATA E VAŠATA E VAŠATA E

DOBŘE VAŘÍ—DOBŘE SLOUŽÍ

VAŠATA E

VZORNÁ ČESKOSLOVENSKÁ RESTAURACE

339 EAST 75th STREET, NEW YORK, N. Y. 10021

TEL.: 988 - 7166 a 650 - 1686

VAŠATA E VAŠATA E VAŠATA E VAŠATA E VAŠATA E VAŠATA E VAŠATA E